

fra Toma Čelanski

VITA BEATI PATRIS NOSTRI FRANCISCI

(*VITA BREVIOR*)

(1232-1239)

A 14-09

NAL 3245

**ŽIVOT BLAŽENOGA NAŠEG OCA FRANJE
(KRAĆI ŽIVOTOPIS)**

**VITA BEATI PATRIS NOSTRI FRANCISCI
(VITA BREVIOR)**

(1232-1239)

fra Toma Čelanski

Uvod

NIKOLA KOZINA

Prijevod

STJEPAN PAVIĆ

...magnam...
 ...ad...
 ...et...

Tunc...
 ...et...

Hic...
 ...et...

Dignitas... **Explic**...

...et...

Beatus...
 ...et...

Item...
 ...et...

Pro...
 ...et...

Ant...
 ...et...

Hic...
 ...et...

UVOD

Francuski povjesničar J. Dalarun obznanio je 2015. godine otkriće ovoga „novog“ spisa Tome Čelanskog. Kako to da je *Život blaženoga našeg oca Franje (Kraći životopis)* pronašao put do čitatelja tek osam stoljeća nakon što je napisan? Odgovor bi valjalo potražiti u šezdesetim godinama 13. stoljeća. Broj braće u Redu rastao je ubrzano, a istodobno su se umnažale i različite vizije Franjinoga života i ideala, uz nerijetka nesuglasja i podjele. Svaka strana oslanjala se na vlastite spise tvrdeći da baš oni predstavljaju pravog sv. Franju. Želeći pomiriti suprotstavljene strane, Bonaventura Banjoređijski sastavlja dva službena životopisa, jedan nazvan *Veći životopis*, te drugi *Manji životopis sv. Franje* za liturgijsku uporabu. Da bi taj Bonaventurin prikaz sv. Franje uistinu postao obvezujućim za cijeli Red, generalni kapitul 1266. godine određuje da se svi prethodni životopisi unište. Tako je veliki broj rukopisa nepovratno izgubljen, a oni tekstovi koji nisu bili uništeni jednostavno su pali u sjenu Bonaventurinog djela. Jednaka je bila sudbina i ovoga teksta. Iako su od druge polovice 18. stoljeća mnogi rani franjevački spisi ponovo otkrivani, a onda u 20. stoljeću i prevedeni na suvremene jezike, *Život blaženoga našeg oca Franje (Kraći životopis)* ostao je i dalje nepoznat.

Proučavajući više ranih franjevačkih rukopisa, Dalarun je 2007. godine otkrio ulomke za koje je pretpostavio da pripadaju nekom dosad nepoznatom životopisu svetog Franje¹. Pripisao ga je Tomi Čelanskom. Sasvim sretnim okolnostima, ta će se pretpostavka uskoro i potvrditi. Na jednoj se aukciji 2014. godine pojavio mali srednjovjekovni kodeks koji je, između ostalih tekstova, sadržavao i jedan životopis sv. Franje. Radilo se o onom istom djelu, ali cjelovitom, čije je ulomke prije sedam godina Dalarun objavio. Otkriven je *Život blaženoga našeg oca Franje*, prikladno nazvan *Kračim životopisom (Vita brevior)*².

Već prvi reci potvrđuju da je Toma Čelanski autor ovog djela i otkrivaju okolnosti njegovog nastanka. Naime, Tomin *Prvi životopis*, napisan na nalog pape Grgura IX., zbog svoje opširnosti nije bio najbolje prihvaćen od braće. Zbog toga brat Ilija, generalni ministar Reda, nalaže Tomi Čelanskom da ga sažme u jedno kraće djelo, koje će sadržavati samo ono najvažnije. Toma je izvršio zadatak za vrijeme spomenutog generala Reda (1232-1239), pa time postaje jasno da je *Kraći životopis* zapravo drugi Tomin životopis, a ne onaj koji se dosad nazivao *Drugim životopisom*.

Kraći životopis upola je kraći od svoga predloška. Neophodno su izostavljeni neki elementi, no sadržaj i redosljed uglavnom slijede prethodnu verziju. *Kraći životopis* sastoji se od dva dijela. U prvome je izložen Franjin život od mladosti do preminuća i prijenosa tijela u novu crkvu, a u drugome njegova čudesa.

Činjenica da se radi o sažetku ne znači da ovaj životopis ne donosi nikakve novine. Od 1229. godine kada je potvrđen *Prvi životopis* do pisanja novoga prošlo je više godina, pa *Kraći životopis* bilježi i ono što se događalo u međuvremenu: Franjino tijelo preneseno je u novosagrađenu baziliku, Antun Padovanski proglašen je svetim, kardinal Rajnaldo postao je ostijskim biskupom, preminuo je general Reda Ivan Parenti. Osim toga, dodana su i trideset tri

---

¹ Usp. J. DALARUN, *Vers une résolution de la question franciscaine. La Légende ombrienne de Thomas de Celano*, Paris 2007.

² Usp. J. DALARUN, *Thome Celanensis Vita beati patris nostri Francisci (Vita brevior). Présentation et édition critique*, u «Analecta Bollandiana» 133/1 (2015) 23-86. Zbog prikladnosti naziva ubuduće ćemo i mi umjesto *Život blaženoga našeg oca Franje* rabiti ovaj naslov *Kraći životopis*.

nova čuda. Zbog toga Čelanov poduhvat nije tek puko skraćivanje, nego i aktualizacija *Prvog životopisa*.

Važno je uzeti u obzir da se inicijativa za pisanje ovoga djela rađa unutar Reda. Za razliku od *Prvog životopisa* koji je trebao predstaviti cijeloj Crkvi svetost upravo kanoniziranog Franje, sada je bio potreban jedan jezgrovitiji prikaz Franje za novopridošlu braću koja nisu imala priliku osobno ga upoznati. To može biti ključ za čitanje epizoda kojih nema u *Prvom životopisu*, kao što su Franjino razočaranje zbog bogatog stola u samotištu, opis Franjinog odijela, kojeg nije krpio koncem, nego korom drveća ili biljaka i susret sa siromasima u Rimu. Iz njih se redovito nazire Franjino siromaštvo. Ako je Tomi zadaća bila skratiti postojeći životopis, a odlučio je ipak dodati neke nove dijelove, onda ih je vjerojatno pomno birao.

Međutim, ne bi valjalo iščitavati *Kraći životopis* isključivo u usporedbi s *Prvim životopisom*. Ovo je originalno djelo koje nastaje iz konkretnih potreba mlade franjevačke zajednice. Dok opisuje život Franje Asiškog, ono progovara i o onima koji njegov ideal pokušavaju nasljedovati i o izazovima s kojima se susreću, o dinamikama u Redu, Crkvi i društvu. Možda će suvremenom čitatelju, naviknutom na drugačije životopise, jezik srednjovjekovnih čudesa koja zauzimaju trećinu teksta biti stran. Zbog toga valja podsjetiti na žanr ovoga djela: hagiografija *par excellence*, i kao takvu bi je valjalo i čitati. Čudesa nisu dodatak, nego neizostavni dio svečeva života. Tako promatrana, ona i danas vrlo živo progovaraju o bolestima koje su mučile ljude 13. stoljeća, o tuzi roditelja zbog pogibije djeteta, o pouzdanju u zagovor sv. Franje i o njegovom štovanju.

Otkrićem *Kračeg životopisa* svjetlo dana ugledao je jedan od najstarijih prikaza sv. Franje i njegovoga svijeta. Zahvaljujući vrsnom prijevodu fra Stjepana Pavića čitatelji u njemu mogu uživati i na hrvatskom jeziku.

I z v o r:

Život blaženoga našeg oca Franje (Kraći životopis) s latinskog izvornika preveo Stjepan Pavić prema: Jacques DALARUN, *Thome Celanensis Vita beati patris nostri Francisci (Vita brevior). Présentation et édition critique*, u «Analecta Bollandiana» 133/1 (2015) 23-86.

PRIJEDLOG za kraticu:

5Čel = Kraći životopis (Život blaženoga našeg oca Franje) Tome Čelanskog

5Cel = Thomae de Celano Vita beati patris nostri Francisci (Vita brevior)

Quia necit pacis. que emittit nobis apertis. spiritibus. q. apertis. dicit. illi est
 non impitebit dicit. venit in die pentecostes. spe. s. i. e. r. h. o. i. e. s. q. p. a. r. o. l. i. m. p. s.
 u. e. s. p. l. i. c. i. t. u. n. p. r. e. n. t. e. s. t. e. s. d. i. a. p. o. t. e. q. e. s. t. q. u. i. n. g. i. s. i. g. i. t. e. s. q. e. x. v. n. i. t. i. q.
 d. m. u. m. e. n. t. u. s. v. m. a. b. i. d. e. c. e. s. i. n. t. q. u. i. q. u. a. s. i. n. t. a. J. a. e. s. t. i. o. o. p. t. i. m. a. z. a. d. m. i. l. i. t. a.
 r. i. l. i. s. Q. u. e. r. i. t. o. s. q. u. i. s. p. e. s. i. m. i. g. a. p. a. r. u. r. e. u. r. i. n. g. i. s. s. i. m. u. l. z. i. g. u. s. c. u. r. a. l. i. q. u. i.
 i. n. c. o. l. u. b. i. a. l. i. q. u. i. m. i. g. m. a. s. t. r. u. r. c. u. r. s. u. p. s. i. l. i. u. d. i. i. n. s. p. e. c. o. l. u. b. e. S. i. p. o. r. t. a. p. i. l. o. s.
 i. n. i. g. a. p. p. a. r. u. r. h. i. i. n. p. p. o. t. e. n. t. u. d. e. a. n. t. S. i. p. i. n. i. g. n. e. m. o. n. s. t. r. u. r. p. a. u. t. a. p. i. s. q. n. i. g. u. s.
 q. s. i. m. e. n. t. o. s. t. e. x. e. p. p. h. i. c. p. e. c. c. a. t. u. b. i. p. o. s. t. u. m. u. r. V. o. l. i. i. n. g. i. u. a. l. o. e. J. n. g. e. n. t.
 n. e. m. i. n. t. e. m. i. n. i. i. q. u. o. l. o. i. n. i. a. d. e. a. t. T. r. a. d. i. c. t. o. a. t. t. e. n. a. q. u. i. s. i. r. m. a. c. o. g. e. n. e. d. o. a.
 m. a. l. i. g. n. i. s. i. p. i. n. i. b. i. d. e. u. l. g. a. n. t. u. r. J. n. i. g. i. s. l. i. q. u. i. s. m. o. s. t. r. u. r. e. q. u. i. n. g. u. a. u. b. o. q. u. i. t.
 i. n. t. i. n. g. e. d. i. s. i. l. i. u. s. u. n. a. c. i. n. t. i. a. q. u. i. s. p. u. l. o. V. i. d. e. o. i. l. i. g. u. s. q. u. i. e. p. l. i. q. u. i. p. o. d. i. t.
 u. b. i. i. n. s. p. u. l. o. t. a. n. g. u. r. u. r. d. i. u. m. g. e. n. t. i. u. s. f. i. c. i. t. u. r. V. l. i. m. i. o. n. e. r. i. l. i. n. g. u. i. s.
 q. u. o. s. i. p. e. l. e. t. u. d. i. t. e. s. i. l. o. q. u. e. n. t. e. s. e. a. e. a. u. t. e. d. i. n. a. m. a. d. o. p. o. u. a. n. t. e. s. t.
 d. i. a. u. d. i. e. r. u. i. i. s. t. i. m. a. t. A. l. i. q. u. i. i. n. c. o. l. u. b. i. a. a. l. i. q. u. i. i. n. m. o. n. e. m. o. s. t. r. a. t. q. u. i. s. i. p. e. l. e. t.
 s. i. m. p. l. i. c. i. t. e. s. z. a. r. d. i. t. e. s. e. a. e. N. o. n. d. e. p. l. a. c. e. a. u. t. s. i. m. p. u. a. r. a. s. s. i. n. z. e. l. o. a. u. t. i. t. e.
 s. i. m. i. l. l. a. v. n. i. u. t. u. s. E. t. n. o. n. g. p. n. i. a. e. n. t. e. s. s. i. c. i. p. e. t. e. s. z. i. n. s. p. l. i. c. i. t. e. s. s. i. c. o. l. u. b. e.
 p. r. u. d. e. n. t. i. a. s. p. e. n. t. i. s. e. p. i. m. i. t. p. a. u. l. d. i. c. H. o. u. i. t. e. p. u. e. r. e. f. l. i. c. i. t. a. s. i. n. i. l. i. b. D. e. s. i. m.
 p. h. i. a. t. i. t. e. z. e. o. l. u. b. e. d. i. c. i. t. S. i. m. a. l. i. t. e. r. a. p. a. r. u. m. e. s. t. o. t. e. J. n. d. o. n. o. p. e. o. l. i. u. b. a. s.
 i. n. d. i. c. a. p. l. i. c. p. i. o. n. e. a. p. p. a. r. u. r. q. u. i. s. t. u. s. i. n. d. e. r. n. o. l. u. i. t. p. e. c. c. a. t. o. r. e. s. p. i. r. i. t.
 s. e. r. u. e. s. i. c. a. n. g. e. m. a. n. s. u. e. r. e. h. i. i. u. i. g. i. s. i. m. p. h. a. t. e. r. s. u. n. t.
 h. o. i. e. s. z. i. p. e. c. c. a. t. o. r. e. s. d. e. b. u. c. t. u. n. t. i. n. a. l. e. c. o. m. t. a. t. e. p. o. s.

C. m. u.
 S. o. l. o.
 F. o.
 a. u. g.

r. i. s. t. o. s. e. r. u. e. n. t.
 d. o. c. u. m. e. n. t. u. s.

C. a. u. s. e. s. a. l. u. a. t. o. n. i. s. p. a. l. u. r. e. m. i. c. e. u. s. o. b. l. i. t. a. s. a. n. g. u. i. s. u. p. a. n. a. v. i. a. e. f. f. u. s. u. s. e. s. t.
 u. n. o. s. i. n. a. r. a. t. i. o. n. e. s. a. l. u. o. s. f. a. c. i. t. s. i. c. p. r. i. g. u. r. a. t. u. s. f. u. e. r. a. t. a. m. o. y. l. e. i. n. o. t. a. a. u. t. i.
 l. e. i. n. e. a. n. e. s. i. c. s. a. n. g. u. i. s. e. n. e. r. n. e. c. e. s. s. i. t. a. t. e. s. i. c. f. a. c. i. e. n. t. i. u. s. a. n. g. u. i. s. q. u. o. d. a. d. a. l. i. u. d.

ŽIVOT BLAŽENOGA NAŠEG OCA FRANJE (KRAĆI ŽIVOTOPIS)

Počinje pismo o Životu blaženoga Franje

Časnom i poštovanom ocu, bratu Iliji, generalnom ministru Manje braće.

Život preslavnoga našega oca Franje, koji sam, po zapovijedi Pape Grgura a po tvome naputku, prije nekog vremena u opsežnijem djelu napisao, zbog onih koji su se možda s pravom tužili na mnoštvo riječi, sada sam po tvojoj zapovijedi sažeo u kraće djelce; ispustivši mnogo toga, trudio sam se da kratko i sažeto zapišem samo najvažnije i najkorisnije stvari³. Premda bi neki možda htjeli da neke stvari kažem drukčije nego što ih kazujem, ipak se u tome kao sigurnijega treba držati tvoga suda, jer je svetac Božji tebi više nego ostalima otvorio svoju dušu i otvorenije ti povjerio što je trebalo činiti. Neka ti je na volju, poštovani oče, *prema danoj ti mudrosti*⁴, iz ovoga djela izrezati i skratiti što je suvišno. Na volju ti je poštovati i zadržati što je korisno. Primit će, kako se nadam, ponizna poslušnost i u opširnosti i u kratkoći plod svoje odanosti, budući da, slijedeći pouzdanost i glavni naglasak predaje, nigdje ne prekoračuje granicu istine⁵.

Počinje Život blaženoga našeg oca Franje

Kako se obratio Bogu. Kako je prodao sve svoje. Kako ga je otac progonio, a majka oslobodila

Prvo čitanje

Čovjek Božji Franjo, rodom iz grada Asiza smještena u spoletanskoj dolini, od rane je svoje mladosti preko svake mjere odgajan u ispraznostima svijeta⁶. Nakon što se u početku potpuno uključio u posao svojih roditelja, gotovo sve do dvadeset pete godine života svoje je vrijeme živeći isprazno tako protratio da je među onima koji su išli za bijednim svjetovnim užiticima u zavičaju smatran neumjerenijim od drugih. Premda ga je dobri Bog svojom milošću sačuvao od onih teških grijeha, kojima ljudi ponajviše nagrđuju svoje porijeklo i udaljuju se od časti vlastite naravi, ipak je u ispraznostima i šalama naopako *napredovao i nadmašio sve svoje vršnjake*⁷ i svim svojim postupcima budio divljenje. Bijaše naime prebogat, ne škrt nego rastrošan, novac nije zgrtao nego ga razdavao⁸. Dok se bavio trgovinom i *obilazio* razne *krajeve*⁹ noseći hrpe platna da ga proda¹⁰, mnogi su osjećali blagodati njegove darežljivosti, pa je stoga uživao prijateljstvo i poštovanje u ljudi svakoga roda¹¹.

---

³ Vidi: Jean Cassien, *Collationes XXIII, IX, 1*, M. Petschenig-G. Kreuz (=Corpus scriptorum latinorum), 13, Wien, 2004, str. 250.

⁴ 2 Pt 3, 15.

⁵ Pismo bratu Iliji je izvorni doprinos.

⁶ 1Čel 1.

⁷ Gal 1, 14.

⁸ 1Čel 2.

⁹ Post 41, 46.

¹⁰ 1Čel 5.

¹¹ Osim posudbe iz 1Čel 5, ova je fraza izvorna.

Drugo čitanje

I dok je tako hodio krivim putem, da potomcima postane uzor obraćenja Bogu, *ispružila se* nad njim *ruka* Božja¹² i *promijenila se desnica Višnjega*¹³, dugotrajnim naporima mučeći njegovo tijelo, a njegovu dušu milujući pomazanjem Duha Svetoga. Iznenada se naime prometnuo u drugoga čovjeka i nije se mogao radovati onome na što se bio navikao. Sve što ga je prije radovalo poslije mu se gadilo¹⁴. No budući da sreća podiže ono što bičevi obaraju, obnovivši malo tjelesnu snagu, još uvijek hlepeći za naklonošću svijeta, odlučio se pridružiti nekom asiškom plemiću koji se pripremao za ratni pohod na Apuliju¹⁵. I kad se posve promišljeno odlučio da s njime krene, jedne je noći imao viđenje: vidio je svoju kuću punu vojničkog oružja, a inače je obično bila zatrpana trgovačkom robom. Dok se tome čudio, u snu mu dođe glas i reče da će to biti oružje njegovo i njegovih vojnika¹⁶.

Treće čitanje

A kad se probudio, počeo se hladiti glede svoga nauma i, nesvjestan svoje promjene, sam se u sebi šutke čudio. Onda je zbog toga nastojao svoju volju uskladiti s Božjom i, nakratko se povlačeći od svjetovne buke i trgovine, trudio se da u unutaršnjem čovjeka pohrani Isusa Krista. Žarko je želio da to nitko ne dozna i o svom je svetom naumu za savjet pitao samo Boga. Ipak je jednom prijatelju zagonetno govorio da je našao blago; njega je sa sobom češće pozivao na osamljeno mjesto, a sam je ulazio u neku špilju¹⁷, u kojoj *se molio Ocu u skrovitosti*¹⁸. I tako zahvaćen božanskom radošću, ne mogavši odoljeti žaru Duha, odbija poći u Apuliju i obznanjuje da će u zavičaju napraviti velike stvari. Pa upitan kani li se to oženiti, obećava da će se uskoro oženiti ženom najmudrijom, najljepšom i najmilijom koju su ikad vidjeli¹⁹.

Četvrto čitanje

A jednoga dana, kad mu je Bog u molitvi bio objavio što treba činiti, od veselja ne shvaćajući sama sebe, priča se da je sa sobom uzeo dragocjenih tkanina da ih proda i žurno je došao u grad zvani Foligno. Ondje po običaju *proda sve*²⁰ što je nosio, trgovac sretan mimo običaja, i uzevši novac ostavi konja na kojemu je tada jahao. Već se na čudesan način bio sav predao Božjemu djelu, pa osjećajući prevelik teret da onaj novac nosi samo jedan sat i korist od njega²¹ *cijeneći* kao *prah*²² dade ga za potrebe siromaha nekom siromašnom svećeniku²³ koji je boravio u jednoj

---

¹² Ez 1, 3.

¹³ Ps 76, 11; 1Čel 2.

¹⁴ 1Čel 3.

¹⁵ 1Čel 4.

¹⁶ 1Čel 5.

¹⁷ 1Čel 6.

¹⁸ Mt 6, 6.

¹⁹ 1Čel 7.

²⁰ Mt 13, 46.

²¹ 1Čel 8.

²² Mudr 7, 9.

²³ 1Čel 9.

crkvi blizu Asiza²⁴. Budući da svećenik nije htio primiti novac iz straha od njegovih roditelja i začuđen takvim obratom stvari, istinski preziratelj novca koji ga je cijenio koliko prah ubaci ga u jedan otvor²⁵.

Peto čitanje

Čuvši to, njegov otac *veoma potresen*²⁶ zbog iznenadna događa, dođe do mjesta u kojemu je boravio sluga Božji, potraži ga, ali ga ne nađe. On se naime gotovo mjesec dana stalno skrivao u jednoj rupi koja mu je pružala tajno sklonište²⁷. A kad je jednoga dana obučen u jeftinu odjeću ušao u grad Asiz, njegov ga je otac bez ikakva obzira pograbio i sramotno ga odvuкао svojoj kući. I tako ga je na nekoliko dana, bez ikakva smilovanja, zatvorio u mračnu prostoriju, riječima dodajući šibe, a šibama okove²⁸. On je pak zbog toga postajao pripravniji i odlučniji da ostvari što je bio započeo. A kad je nakon malo vremena otac otišao iz zavičaja, majka ga je oslobodila okova i dopustila mu da slobodno ode²⁹. Sugrađani i svi koji su ga poznavali nazivahu ga ludim i bezumnim i nabacivahu se na njega *blatom s puta*³⁰ i *kamenjem*³¹. Slugu Božjega nije slomila ni promijenila nikakva uvreda, na sve to je ostao nijem³².

Kako je bačen u snijeg, pa poslije toga posluživao gubavce. Kako je popravio tri crkve i, po drugi put promijenivši odjeću i započinjući andeosko savršenstvo, stekao drugove i po duhu Božjem doznao da će njihov broj rasti

Šesto čitanje

Kad je prestao očev progon, on koji se некоć služio skupocjenom odjećom zaogrnuo se kratkim ogrtačem. Dok je jednoga dana kroza šumu na francuskom pjevao hvale Gospodinu, *zapade među razbojнике*³³. Kad su ga grubo pitali tko je, on samouvjerenoreče: „Ja sam glasnik *velikoga Kralja*“³⁴. Oni ga žestoko istukoše i baciše u jamu punu snijega. Rekoše mu: „Lezi tu, seljačino, glasniče Božji!“ Kad su oni otišli, strese sa sebe snijeg i veseo iziđe iz jame. A kad dođe do nekog monaškog samostana, jedva mu dopustiše da posluži u kuhinji jer su ga omalovažili. Na koncu, budući da nitko ne pokazivaše smilovanja nad njegovom golotinjom, ode odande nagnan nuždom te u gradu Gubbiju od svoga negdašnjeg prijatelja dobi nekakvu tuniku. Kad je prior spomenutog samostana poslije čuo glas o čovjeku Božjem, sjetivši što se некоć u samostanu zbilo, veoma zažali, dođe k njemu i ponizno zatraži oprostjenje³⁵.

---

²⁴ 1Čel 8.

²⁵ 1Čel 9.

²⁶ Ps 6, 4.

²⁷ 1Čel 10.

²⁸ 1Čel 12.

²⁹ 1Čel 13.

³⁰ Ps 17, 43.

³¹ Iv 8, 59.

³² 1Čel 11.

³³ Lk 10, 30.

³⁴ Ps 47, 3; Mt 27, 4.

³⁵ 1Čel 16.

Sedmo čitanje

Nakon toga je ovaj ljubitelj potpune poniznosti pošao gubavcima, prao im rane i nije se gnušao otirati im gnoj. Kad bi naime prije izdaleka ugledao njih ili njihova boravišta, vlastitim bi rukama čepio nos. A kad ga je, još uvijek obučena u svjetovnu odjeću, posjetila Božja milost, susrevši jednoga dana jednog gubavca čudesno se svlada i *poljubi ga*³⁶. Otada je sve više gorio od želje da prezire samoga sebe i preziraše sebe sve više i više. Ostajući još uvijek u svijetu, pritjecao je u pomoć drugim siromasima u njihovim potrebama, smatrajući odveć nedostojnim uskratiti bilo kome nešto što traži u ime Božje³⁷. U prvoj godini svoga obraćenja blaženi je Franjo brižno obnovio davno sagrađenu crkvu svetoga Damijana, već sasvim ruševnu. To je ono mjesto u kojemu je, gotovo šest godina nakon obraćenja blaženoga Franje, zaslugom toga blaženog čovjeka, sretno nastao red siromašnih gospođa³⁸, o čijem svetom vladanju i veličajnu životu zasad zato šutim jer to zahtijeva poseban rad i vrijeme³⁹.

Osmo čitanje

Potom je blaženi otac jednako tako obnovio drugu ruševnu crkvu u blizini grada Asiza. Pa preselivši se u mjesto koje se zove Procijunkula stade iznova graditi ruševnu i gotovo srušenu crkvu blažene Djevice Marije i nije odustao od dobra početka dok god nije završio sve do kraja. Tekla je već treća godina od njegova obraćenja. U to se vrijeme oblačio poput pustinjaka, opasivao se pojasom, nosio štap u ruci i obuću na nogama⁴⁰. A kad se jednoga dana u toj istoj crkvi čitalo evanđelje kako je Gospodin slao svoje učenike da propovijedaju, čuvši to i shativši da Kristovi učenici ne treba *da posjeduju ni zlato, ni srebro, ni novac*⁴¹, *ni torbu, ni kesu, ni kruh, i da ne treba da nose štap na putu, ni obuću, ni dvije tunike*⁴², nego treba *da propovijedaju kraljevstvo Božje i pokoru*⁴³, blaženi Franjo već *pun milosti Duha Svetoga*⁴⁴ reče: „To je ono što hoću. To svom dušom želim činiti.“ Odmah *skide obuću s nogu*⁴⁵, ostavi štap iz ruku i, zadovoljan jednom dosta skromnom tunikom, umjesto pojasa opasa se užetom. A ostale stvari koje se tiču evanđeoskog savršenstva, što bijaše čuo, nastojao je s najvećim marom doslovno opsluživati dokle god je živio⁴⁶.

Deveto čitanje

Otada pun velike revnosti duha *stade svima navješćivati pokoru*⁴⁷, jednostavnom riječju doduše, ali zanosna srca. I kad god je okupljenima izlagao riječ Božju, jer mu je Gospodin tako objavio, prvo je naviještao mir govoreći: “*Gospodin vam dao mir*“⁴⁸! Mir je naviještao

---

³⁶ Mk 14, 45.

³⁷ 1Čel 17.

³⁸ 1Čel 18.

³⁹ 1Čel 20.

⁴⁰ 1Čel 21.

⁴¹ Mt 10, 9; Lk 9, 3.

⁴² Mt 10, 10; Mk 6, 8; Lk 9, 3; 10, 4.

⁴³ Lk 9, 2; Mk 6, 2.

⁴⁴ Dj 9, 31.

⁴⁵ Izl 3, 5.

⁴⁶ 1Čel 22.

⁴⁷ Mt 4, 17.

⁴⁸ 2 Sol 3, 16.

muškarcima i ženama, naviještao ga je svima koje bi susreo. Stoga su neki *koji su mrzili mir*⁴⁹, a jednako tako i pozdrav *uz Božju suradnju*⁵⁰, svim srcem prigrlili mir, pa su i sami postali *sinovi mira*⁵¹ i revnitelji vječnoga spasenja⁵². Među njima brat Bernard iz grada Asiza, prihvativši *poslanje mira*⁵³, prvi je pošao za svecem Božjim. On je sve svoje prodao i razdijelio siromasima i tako je uime savršenijega života ispunio savjet svetoga evanđelja: „*Hoćeš li biti savršen, idi, prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu pa dođi i slijedi me*“⁵⁴. Slijedeći taj primjer, šest se drugih muževa svojim životom i odijevanjem pridružilo blaženome Franji⁵⁵. Njih je blaženi otac uistinu svom budnošću i brigom svaki dan poučavao da prihvate najviša načela života i odgajao ih da ne zastranjujući idu putem svetoga siromaštva i blažene jednostavnosti⁵⁶.

Budući da je dakle s najvećom pobožnošću žarko ljubio Boga i svom dušom želio napredak svojih sinova, jednoga je dana pošao na mjesto molitve, kao što je činio vrlo često. Nakon što je ondje dugo ostao nadahnut svetim kajanjem i *s gorčinom u duši*⁵⁷ mislio o zlima koja je bio učinio, neka je neizreciva milina i radost, koju dotad nije bio iskusio, počela odasvud natapati suhoću, grijati hladnoću i rasvjetljavati tamu njegovoga srca. I dok se tako odvajao od samoga sebe, uzet je nekamo iznad sebe i svega ga je upilo neko svjetlo. Pošto je bez sumnje dobio oprostjenje svih grijeha, proširila mu se moć duha, te je jasno vidio što se imalo zbiti u budućnosti⁵⁸. Od toga je neke važnije stvari tada pripovjedio braći ovim riječima: „Braćo i sinci, kao što mi je Gospodin sada pokazao, Bog će učiniti da postanemo vrlo veliko mnoštvo i raširit će nas sve do na kraj svijeta. *Vidio sam naime veliko*⁵⁹ mnoštvo ljudi kako dolazi k nama i, živeći s nama u odjeći svetoga obraćenja, idu jednako s nama ovim putem kojim smo mi započeli ići. Vidio sam kako se iz gotovo *svakoga naroda*⁶⁰ skuplja veoma veliko mnoštvo u ovim krajevima i još uvijek je njihov glas *u mojim ušima*⁶¹. Dolaze Francuzi, hitaju Španjolci, trče Nijemci i Englezi i žure se narodi raznih drugih jezika.“ Kad to braća čuše, *napuniše se radošću*⁶² spasenja, kako zbog milosti koju je Gospodin Bog bio udijelio svecu svojemu, tako i stoga što su veoma žarko željeli da koriste bližnjima: željeli su da svakoga dana raste njihov broj i da *se po njemu spase*⁶³.

Kako je slao braću u svijet dva po dva i kako je papa Inocent, davši im ovlast da propovijedaju, potvrdio pravilo i kako su, okrijepljeni u osami, odlučili živjeti u siromaštvu i bližnjima biti od koristi

---

⁴⁹ Ps 119, 7.

⁵⁰ Mk 16, 20.

⁵¹ Lk 10, 6.

⁵² 1Čel 23.

⁵³ Lk 14, 32.

⁵⁴ Mt 19, 21.

⁵⁵ 1Čel 24.

⁵⁶ 1Čel 26.

⁵⁷ Iz 38, 15.

⁵⁸ 1Čel 26.

⁵⁹ Otk 7, 9.

⁶⁰ Dj 2, 5.

⁶¹ Pj 2, 14.

⁶² Ps 125, 2.

⁶³ Dj 2, 47: 1Čel 27.

U to im se vrijeme pridružio još jedan muž te ih je bilo osmorica. Njih je blaženi otac slao *dva po dva*⁶⁴ u razne krajeve svijeta da *naviještaju mir*⁶⁵ i propovijedaju pokoru. Revno im izlažući i mnoge druge stvari o kraljevstvu Božjemu, osobito im je preporučivao poniznost i pokoru. Oni pak, radosno prihvaćajući zapovijed svete poslušnosti, ponizno su mu se prostirali pred noge. On ih je grlio veoma nježno kao majka i svakome ovako proročki govorio: „*Povjeri Gospodinu svoju brigu i on će te pokrijepiti*⁶⁶“. On im je govorio ovu riječ kad god ih je slao pod poslušnost, htijući da svaku brigu prepuste Bogu⁶⁷.

A nakon malo vremena, jer mu je Bog objavio nešto drugo, sva se braća prema njegovoj želji iznenada skupiše. Pa jako se radujući zbog viđenja preblaženoga oca, veoma su se čudili da su se skupili u isto vrijeme na jednome mjestu. Ponizno su molili oprostjenje optužujući se za uvrede i sve nezahvalnosti. Svaku su misao otkrivali svecu Božjem kako su najbolje mogli⁶⁸. Tada su im se pridružila četiri prikladna muža koji su uvećali broj braće na dvanaest. Zbog toga se naime u narodu počelo naveliko o njemu govoriti i glas se o čovjeku Božjem stao dalje širiti⁶⁹.

Kad blaženi Franjo vidje da Gospodin *svaki dan povećava broj braće u zajednici*⁷⁰, napisao sebi i braći tadašnjoj i budućoj jednostavno i s malo riječi oblik i pravilo života, služeći se prvenstveno riječima svetoga evanđelja⁷¹, jer je najvećma težio za evanđeoskim savršenstvom. Umetnuo je ipak i malo drugih stvari, koje su nužno spadale na provođenje sveta života. A budući da je želio da Vrhovni svećenik potvrdi ono što je napisao, otišao je u Rim, on dvanaesti s jedanaestoricom braće koju je imao⁷². Kad ga uvede neki kardinal, muž obziran i bogobojazan, blaženi Franjo gospodinu Papi Inocentu izloži svoju nakanu i ponizno mu otkri želju. I tako gospodin Papa, uz suradnju Božje milosti, dade pristanak i ispuni što je čovjek Božji bio zatražio. Govorio je mnoge stvari sokoleći ga, pa potvrdivši pravilo svecu Božjem, zapovjedi njegovoj braći da svima propovijedaju pokoru, obećavši da će im u budućnosti povjeriti veće i važnije stvari⁷³. Čuvši to blaženi Franjo *zahvali Bogu*⁷⁴ i kleknuvši na oba koljena primi blagoslov od Vrhovnog svećenika, pa posjetivši grobove svetih apostola ostavi Grad i ode u svijet⁷⁵.

Čudio se da mu se želja tako lako ispunila i stalno je išao dalje s pouzdanjem u Spasitelja, koji mu je u svojim svetim objavama sve ovo unaprijed pokazao⁷⁶. Stoga su novi Kristovi učenici *žarko među sobom raspravljali*⁷⁷ kako da porastom vrlina i pred Bogom napreduju i bližnjima budu uzor. A *sat* je dana odmicao te, umorni od puta, dođoše *u pusto mjesto*⁷⁸. Bijahu veoma gladni i bez ikakve pomoći od ljudi, ali ih ne ostavi Božja dobrota: poslao im kruha po nekome tko

---

⁶⁴ Lk 10, 1.

⁶⁵ Dj 10, 36.

⁶⁶ Ps 54, 23.

⁶⁷ 1Čel 29.

⁶⁸ 1Čel 30.

⁶⁹ 1Čel 31.

⁷⁰ Dj 2, 47.

⁷¹ Opor 14-15.

⁷² 1Čel 32.

⁷³ 1Čel 33.

⁷⁴ Dj 27, 35.

⁷⁵ 1Čel 34.

⁷⁶ Fraza koja opisuje Franjine osjećaje izvorna je.

⁷⁷ Lk 24, 17.

⁷⁸ Mt 14, 15.

brzo dođe, a još brže iščeznu. Tako okrijepljeni i veoma se čudeći, *zahvaljujući Bogu*⁷⁹, dovršiše ostatak puta⁸⁰.

Potom dođoše u neko mjesto blizu grada Orte i ondje ostadoše nekoliko dana⁸¹. Budući da nisu imali nikakve zemaljske utjehe, radovalo ih je samo prigrljeno sveto siromaštvo. Sklopiše s njime savez, a da ga još slađe prigrle, utvrdiše ga vječnim ugovorom⁸². Napustivši ono mjesto, ljubitelji vjernih dobara među sobom raspravljahu treba li da borave među ljudima ili da se povuku u osamu. No svetac Božji, koji se nije pouzdavao u svoju sposobnost, nego se prije svih poslova *utječaše* svetoj *molitvi*⁸³, izabra ovo: ne *živjeti* samo *sebi*⁸⁴, nego nastojati biti od koristi bližnjima⁸⁵.

Stoga je veoma odvažni Kristov vojnik Franjo *obilazio gradove i sela*⁸⁶, navješćujući riječ Božju *ne uvjerljivim riječima ljudske mudrosti nego naukom i snagom Duha*⁸⁷. *Smjelije je propovijedao*⁸⁸ otkako mu je to Papa dopustio, uopće se nije služio umiljatim prezirući laskave riječi. Prvo je sebe djelom nagovorio na ono na što je druge nagovarao riječima, ne bojeći se ukora istinu je veoma hrabro govorio. Snazi njegove riječi divili su se najobrazovaniji muževi i svi su hrlili da onoga koga čovjek nije poučio vide i čuju kao nekoga s drugoga svijeta⁸⁹. Po božanskom nadahnuću počеше mnogi iz naroda, plemići i pučani, klerici i laici, ići stopama blaženoga Franje i, napustivši svjetovne brige, živjeti po njegovu nauku⁹⁰.

O trima redovima koje je ustanovio blaženi Franjo, o tome kako je strogo čuvao stegu on i njegova braća, kako je napustio neko mjesto i preselio se u Porcijunkulu i kako je braću učio moliti

Ovaj je blaženi svetac ustanovio tri reda – kako su to simbolički nagovijestile tri crkve koje je u početku bio napravio, premda on toga nije bio svjestan – i svakom je dao pravilo života i pokazao istinski put spasenja⁹¹. Bijaše naime *vrstan umjetnik*⁹², po čijem se propovijedanju, uzoru, pravilu i nauku u oba spola obnavlja Kristova Crkva i trijumfiraju tri vojske onih što se spašavaju⁹³! No ovdje je prvenstveno riječ o redu koji je on prihvatio i držao odijevanjem i zavjetom. Kojem to redu? On je Red manje braće ustanovio i tom mu prigodom nadjenao ovo ime. Kad je naime u Pravilu pisao „Neka budu manja braća“⁹⁴, izgovarajući te riječi onoga je časa rekao: „Hoću da se ovo bratstvo zove Red manje braće“⁹⁵.

---

⁷⁹ Kol 3, 17.

⁸⁰ 1Čel 34.

⁸¹ 1Čel 34.

⁸² SgS 37.

⁸³ Ps 87, 14.

⁸⁴ 2 Kor 5, 15.

⁸⁵ 1Čel 35.

⁸⁶ Mt 9, 35.

⁸⁷ 1 Kor 2, 4.

⁸⁸ Dj 9, 28.

⁸⁹ 1Čel 36.

⁹⁰ 1Čel 37.

⁹¹ Ovo se jednako spominje u ČasŠp 18 III.

⁹² Izl 38, 23.

⁹³ 1Čel 37.

⁹⁴ 1 Kr 7, 2.

⁹⁵ 1Čel 38.

Ali tko bi mogao pripovjediti duhovnu tvornicu svih vrлина koju je ovaj svetac sretnom pripravnošću u sebi izgradio i svojim je sinovima djelom i riječju čudesno posvetio⁹⁶? Poučen od milosti učiteljice⁹⁷, nastojao je iskusiti najviši stupanj svih vrлина i, u duhu koji je težio za višim stvarima, svoje je tjelešce trapio jarmom pokore. Strog u stezi, svaki je sat bdijući *stražario*⁹⁸ nad sobom i svojom braćom. Ako bi ga kadšto spopala kakva tjelesna kušnja, što se događa, ako bi bila zima, bacio bi se u kakvu rupu punu leda i u njoj bio ostao sve dok ne odstupi svako tjelesno zavođenje. Ostali su slijedili primjer tolikoga trapljenja⁹⁹. Učio ih je da ne samo suzbijaju mane i odbijaju tjelesne porive, nego i same izvanjske osjete preko kojih smrt ulazi u dušu¹⁰⁰.

U to je vrijeme blaženi otac sa svojim sinovima boravio u nekom mjestu koje se zove Rivo Torto, blizu grada Asiza, gdje bijaše jedna napuštena koliba. Koliba bijaše vrlo tjesna, tako da su u njoj jedva mogli sjediti ili počivati. Najčešće nisu imali ni kruha, jeli su samo repu koje bi ovdje-ondje malo isprosili¹⁰¹. Na grede boravišta pisao je imena braće da svatko htijući moliti ili počivati prepozna svoje mjesto, kako ne bi prevelik štropot zbog tjesnoće mjesta ometao mir duha. Dok su ondje boravili, dogodi se da jednoga dana neki čovjek vodeći magarca dođe do sjenice u kojoj je s drugovima boravio čovjek Božji. Da ne bi bio odbijen, on je poticao svoga magarca da uđe rekavši mu ovo: „Uđi unutra, jer ćemo učiniti dobro ovome mjestu.“ Čuvši to, sveti Franje teško podnese riječ i nakanu toga čovjeka, odmah napusti kolibu i ode u mjesto zvano Porcijunkula¹⁰².

Budući da su ga braća u to vrijeme molila da ih *nauči moliti*¹⁰³, on odgovori: „*Kad budete molili, govorite 'Oče naš'*“¹⁰⁴ i 'Klanjamo ti se, Kriste, u svim crkvama tvojim koje su na cijelome svijetu i blagoslivljamo tebe, jer si svetim križem svojim svijet otkupio'¹⁰⁵“. Braća su to revno opsluživala i u svakome mjestu gdje bi izdaleka mogli vidjeti kakvu crkvu, kleknuvši na oba koljena, klanjali su se kako ih je svetac Božji bio poučio¹⁰⁶. Savršeno ih je bila ispunila sveta jednostavnost i poučila nevinost života tako da su jednostavnu riječ smatrali zapovijedu pod poslušnost¹⁰⁷.

Budući da braća u to vrijeme nisu imala svećenika našega Reda, ispovijedali su se svjetovnim svećenicima, i dobrim i lošim, ne gledajući u njima ništa loše, nego su im iskazivali svaku odanost i poštovanje. Kad je naime neki svećenik rekao bratu: „Pazi da ne budeš licemjer“, brat je zbog njegove riječi povjerovao da je licemjer. Kad su braća primijetila da ga muči prevelika duševna žalost i doznala razlog, hrabrila su ga do to ne vjeruje. No uvjeren da svećenik ne može lagati, on se ne prestade žalostiti sve dok preblaženi otac ne istumači svećenikovu riječ i mudro ne opravda njegovu nakanu. Jedva bi tko mogao biti toliko smućen u duši da njegova *vatrena riječ*¹⁰⁸ ne bi otjerala svaki oblak i učinila ga vedrim¹⁰⁹.

---

⁹⁶ 1Čel 38.

⁹⁷ Ovaj se izričaj nalazi i u ČasŠp 18 IV.

⁹⁸ Iz 21, 8.

⁹⁹ 1Čel 42.

¹⁰⁰ 1Čel 43.

¹⁰¹ 1Čel 42.

¹⁰² 1Čel 44.

¹⁰³ Lk 11, 1.

¹⁰⁴ Mt 6, 9; Lk 11, 2.

¹⁰⁵ Opor 5.

¹⁰⁶ 1Čel 45.

¹⁰⁷ 1Čel 46.

¹⁰⁸ Ps 118, 140.

Kako se preobrazio. Kako je odsutnima na čudesan način pokazao svoju prisutnost i doznao tajne tuđih srdaca

Kad je bio nazočan, blaženi je otac slatko tješio svoje sinove, a i odsutan ih je kadšto ne manje veselio¹¹⁰. Kad se naime jedne noći tijelom udaljio od braće, gle, u samu ponoć, dok su neka braća počivala, a neka molila, na vratašca boravišta udoše *vatrena kola*, više se puta po boravištu okrenuše *amo-tamo*¹¹¹, pojavi se okrugao sunčev sjaj i rasvijetli tmine noći. Zaprepašteni i veoma uplašeni *počeše pitati*¹¹² što je to. Ali budući da su zahvaljujući tolíkome svjetlu znali misao jedan drugome, shvatiše da je to bila duša preslatkoga oca, koja je zbog milosti posebne čistoće i zbog brige svoje velike ljubavi prema sinovima zavrijedila da od Gospodina dobije blagoslov tolíkoga dara¹¹³.

Bili su iskusili da njihov presveti otac poznaje *tajne srca*¹¹⁴, budući da je po objavi Duha Svetoga znao djela odsutnih i tankočutno otkrivao tajne savjesti. To svijet nije vidio! Neke je u snu opominjao i zapovijedao im što moraju i zabranio što ne smiju činiti. Unaprijed je znao buduća zla nekih koji su, činilo se, bili dobri. Nekima pak koji su išli zlim putem navijestio je buduću milost spasenja¹¹⁵.

Da svima bude posve znano kako je ovaj svetac i odsutnima udjeljivao duhovne utjehe, navest ću jedan primjer za koji sam doznao iz pripovijedanja blaženoga Antuna, Kristova ispovjedaoca¹¹⁶. Kad je u neko vrijeme brat Ivan iz Firence, postavljen za ministra braće u pokrajini, slavio kapitul braće u toj pokrajini, Antun, taj svetac koji je već na nebu i kojega se sada spominjemo¹¹⁷, prisustvovao je tome kapitolu i na uobičajen način izgovarajući slatke riječi o Isusu okupljenoj je braći uputio riječi pobude na temu *Isus iz Nazareta, kralj židovski*¹¹⁸. I dok su se svi ispunjali slašću njegova govora, jedan brat, svećenik, imenom Monaldo, muž slavan po javnom mnijenju, a slaviji po životu, prijatelj svete jednostavnosti, pogleda na vrata kuće u kojoj su se braća *zajedno okupila*¹¹⁹. Tjelesnim očima ugleda brata Franju podignuta uvis, ruku raširenih kao na križu, kako blagoslivlja braću. Ovo svjedočanstvo učini dostojnim vjere *utjeha Duha Svetoga* kojim se *bijahu napunili*¹²⁰ svi koji su skupa sjedili¹²¹.

Kako je doznavao tajne tuđih srdaca, od mnogih ćemo slučajeva navesti jedan. Neki brat imenom Ricerio, plemenita roda i još plemenitijega vladanja, koji je Boga ljubio, a sebe prezirao, vjerovao je da će biti dostojan Božje milosti ako ga sveti Franjo bude ljubio najdubljom ljubavlju, a bojao se da će na se navući Božju srdžbu ako to ne mogne postići. Spomenuti je brat o tome često u sebi mislio, a nikome nije otkrivao svoju tajnu¹²². Smućen zbog toga brat jednoga dana

---

¹⁰⁹ 1Čel 46.

¹¹⁰ Ova je fraza izvorni doprinos (usp. ŽivŠp, 29).

¹¹¹ 4 Kr 2, 11 i 14.

¹¹² Lk 22, 23.

¹¹³ 1Čel 47.

¹¹⁴ 1 Kor 14, 25.

¹¹⁵ 1Čel 48.

¹¹⁶ Tvrdnja o Antunu je izvorna, kao i o njegovu naslovu *ispjevadalac* (usp. ŽivŠp 30).

¹¹⁷ Ovaj umetak je izvoran, kao i naslov *svetac* upotrijebljen za Antuna (usp. ŽivŠp 30).

¹¹⁸ Iv 19, 19.

¹¹⁹ Jš 9, 2.

¹²⁰ Dj 9, 31.

¹²¹ 1Čel 48.

¹²² 1Čel 49.

dode do mjesta gdje je boravio svetac Božji. Premda je bio u ćeliji na molitvi, Franjo dozna za njegov dolazak i spozna što je mislio u sebi. Stoga ga odmah pozva k sebi i ovako mu reče: „Neka te, sine, ne smućuje nikakva kušnja, jer si mi veoma drag i znaj da ćeš i ti među ostalima biti dostojan moje ljubavi i prijateljstva.“ Onaj se brat odmah razveseli i čudio se pa, otada po milosti svetoga oca postavši poštovaniji, poče se više pouzdati u Božje milosrđe¹²³.

O opsluživanju siromaštva i samoodricanju, o onome što je činio da bi se svima pokazao najnevrednijim, o štovanju koje mu je narod iskazivao i kako je učio da treba poštivati svećenike i učitelje božanskoga zakona

Božji prijatelj Franjo svim je nastojanjem prihvaćao sveto siromaštvo, uskraćujući sebi i ono nužno, da ne bi kadgod bio prisiljen udovoljiti svojoj želji. Nije dopuštao da se u kući nalazi neka posudica, ako bi se bez nje moglo udovoljiti krajnjoj potrebi. Pomno je i brižno ispitivao djela braće, ništa nije ostavljao nekažnjeno, ali ni onima koji su činili ispravno nije utiskivao pečat svoga karanja¹²⁴.

Jednoga su dana braća u samotištu pripremila stol dosta siromašan, ali brižnije nego obično. Kad to vidje blaženi otac, dublje uzdahnu i poče govoriti da to nije stol siromaha nego bogataša. Pobježe u kut samotišta, sjede na podvijene noge i žalostan zaiska milostinju kao od tuđinaca¹²⁵.

Kuhana je jela jedva ili tek rijetko uzimao. A kad bi ih uzimao, ili bi ih posuo pepelom ili bi hladnom vodom uništio njihovu slast. Vina je pio malo, a ni same vode nije dovoljno pio. Kad je hodio po svijetu i *propovijedao evanđelje o kraljevstvu Božjem*¹²⁶, ako bi u kućama svjetovnjaka preda nj stavili meso, radi opsluživanja evanđelja malo bi pojeo, a ostatak neopazice nekamo odložio da se ne zamijeti¹²⁷. Postelja mu bijaše gola zemlja, poda se bi stavio samo tuniku, a češće bi spavao uopće ne liježući nego sjedeći, uzglavlje mu bijaše komad drva ili kamen¹²⁸.

Kad je jednom zgodom zbog bolesti pojeo malo pilećeg mesa, oporavivši tjelesnu snagu uđe u Asiz. Kad dođe pred *gradska vrata*¹²⁹, zapovjedi jednom bratu da mu oko vrata sveže uže i da ga kao lopova vuče po cijelome gradu govoreći poput glasnika: „Evo, gledajte izjelicu koji se utovio pilećim mesom!“ Mnogi dotrčaše na ovaj čudan prizor pa *u srcu potreseni*¹³⁰ sebe proglašavahu jadnima¹³¹.

Mnoge je stvari također često tako činio da bi sebe prezreo, a i druge je izazivao da ga prezru. *Slavljen od ljudi*¹³², sam se smatrao posve bezvrijednim pa je, zaustavljajući naklonost ljudi ispred vrata, pozvao jednoga brata i pod poslušnost me zapovijedao da mu, protiv naklonosti ljudi i nezasluzenih pohvala koje su mu iskazivane, govori zaslužene pogrde. Dok je taj to nevoljko činio i nazivao ga seljačinom, nadničarem i beskorisnim čovjekom, taj je presveti čovjek

---

¹²³ 1Čel 50.

¹²⁴ 1Čel 51.

¹²⁵ Epizoda je izvorna (usp. AsZb 74; usp. 2Čel 61).

¹²⁶ *Mk* 1, 14.

¹²⁷ 1Čel 51.

¹²⁸ 1Čel 52.

¹²⁹ *Lk* 7, 12.

¹³⁰ *Dj* 2, 37.

¹³¹ 1Čel 52.

¹³² *Lk* 4, 15.

smiješeći se veselo odgovarao: „*Bog te blagoslovio*¹³³, predragi sine, jer govoriš najistinitije stvari i pravo je da ih čuje sin Petra Bernardonea“¹³⁴.

Iz dana u dan je po Božjoj volji rasla vjera i odanost puka i svi su tako željno hrlili da ga vide da su mnogo puta *jedni druge gazili*¹³⁵. Pa tko bi se mogao dotaknuti barem *njegove odjeće*¹³⁶, smatrao je sebe sretnim zbog vrlo velike pobožnosti. A ruka je Gospodnja bila s njime, potičući srca ljudi na pokoru, tako da je trideset muževa skupa u jednom mjestu uzelo habit Reda. Kad je ulazio u neki *grad* ili *selo*¹³⁷, zvona bi zazvonila, ljudi bi ga često svečano dočekivali i svi bi mu s grančicama drveća išli u susret¹³⁸.

Zbog znamenja njegove svetosti i zbog izvanrednih čudesa smućivala se zloća krivovjernika, a uzdizala katolička vjera. Sve je naime poučavao da čuvaju vjeru svete Rimske Crkve, jer se jedino u njoj, tvrdio je, nalazi spasenje sviju koji se imaju spasiti¹³⁹. Svećenike i učitelje božanskoga zakona¹⁴⁰ i svaki crkveni red prihvaćao je s velikom ljubavlju, naučavajući da ih ljudi treba da štiju više nego sve druge¹⁴¹.

Ljudi su mu donosili kruh da ga blagoslovi, dugo bi ga vremena čuvali, pa bi blagujući ga ozdravljali od raznih bolesti. Mnogo su puta, puni vrlo velike vjere, kidali njegovu odjeću tako da je katkada ostajao gotovo gol¹⁴². No da ne bi sebi prisvojio neku slavu zbog tjelesnog doživljaja, nije se stidio puku priznati svoje grijeha. Na sve je načine izbjegavao divljenje da ne upadne u taštinu¹⁴³.

Kako je propovijedao pticama, kako su životinje kod njega tražile utočište i pokoravale mu se i kako je vodu pretvorio u vino

Ovaj je muž zavrijedio da stigne na najviši vrhunac savršenstva kad je, pun golubinje jednostavnosti, vidio i iskusio da mu se pokoravaju ptice, zvijeri i ribe¹⁴⁴.

Kad je naime jednom zgodom putovao spoletskom dolinom, dođe u jedno mjesto blizu Bevagna, u kojemu se bijaše skupilo veoma veliko mnoštvo ptica raznih vrsta. Kad ih svetac Božji ugleda, jer je sva stvorenja ljubio zbog posebne ljubavi prema Stvoritelju, brzo potrča na ono mjesto i pozdravi ih na uobičajen način kao da posjeduju razum. Kako ptice ne ustajahu, pun čuđenja pristupi sve do njih. Idući posred njih i dolazeći svojom je odjećom doticao njihove glave i tijela. U međuvremenu pun radosti i divljenja ovim ih riječima brižno opomenu da slušaju riječ Božju: „Sestre moje ptice, morate veoma hvaliti i uvijek ljubiti svoga Stvoritelja koji vas je odjenuo perjem, podario vam krila za let, koji vas je između svih stvorenja učinio slobodnima i udijelio vam čist zrak. *Ne sijete niti žanjete*¹⁴⁵ i upravlja vama bez vaše brige.“ Na to one ptičice,

---

¹³³ *Br* 6, 14; *Ps* 127, 5.

¹³⁴ 1Čel 53.

¹³⁵ *Lk* 12, 1.

¹³⁶ *Mk* 5, 28.

¹³⁷ *Mt* 9, 35.

¹³⁸ 1Čel 62.

¹³⁹ 1Čel 62.

¹⁴⁰ Spominjanje liječnika je izvorno (usp. 4Čel 6).

¹⁴¹ 1Čel 62.

¹⁴² 1Čel 63.

¹⁴³ 1Čel 54.

¹⁴⁴ Ovo spominjanje je izvorno (usp. 4Čel 7).

¹⁴⁵ *Lk* 12, 24.

na svoj se način radujući, počeše istezati vrat, širiti krila, otvarati usta i promatrati ga. Ne makoše se s mjesta, dok im, načinivši znak križa, ne dopusti i ne udijeli blagoslov. Vrativši se k braći, poče se optuživati za nemar što nije prije propovijedao pticama. Od onoga dakle dana brižno je poticao ptice i zvijeri, pa i neosjetilna stvorenja, da hvale i ljube Stvoritelja¹⁴⁶.

Jednom prilikom dođe u grad Alviano da propovijeda. Kad se puk sabra i kad naredi tišinu, zbog lastavica koje su se na tome mjestu gnijezdile i veoma bučale, puk ga nije mogao čuti. Svi su čuli kad im je rekao: „Sestre moje lastavice, već je vrijeme da¹⁴⁷ i ja govorim, jer vi ste sve do sada dovoljno govorile. Čujte riječ Gospodnju¹⁴⁸, šutite dok se završi riječ Božja“¹⁴⁹. I lastavice, kao da posjeduju razum, odmah zašutješe i ne pomakoše se s mjesta dok se cijela propovijed ne završi. Svi koji su to vidjeli zapanjili su se i veličali Boga¹⁵⁰.

Šumske zvijeri, baš kao da vladaju razumom, znale su da ih blaženi Franjo ljubi¹⁵¹. Kad je naime boravio u gradu Grecciu, neki mu je brat doveo živa zečica uhvaćena u stupicu. Ganut ljubavlju prema njemu, preblaženi muž reče: „Brate moj zečiću, dođi k meni. Zašto si dopustio da te ovako prevare?“ Kad ga brat pusti, brzo pobježe k svecu i bez ičije prisile počinu u njegovu krilu¹⁵². Svetac ga je s majčinskom ljubavlju milovao, a onda mu dopustio da se slobodno vrati u šumu. No stavljen na zemlju stalno je nastojao uteći natrag u svečevo krilo, dok on konačno ne zapovjedi braći da ga odnesu u obližnju šumu. Nešto se slično dogodilo s jednim kunićem, životinjom koja je veoma divlja, kad je nekom prilikom boravio na otoku Perušinskog jezera¹⁵³.

Isti je osjećaj ljubavi gajio prema ribama, koje je ulovljene žive bacao natrag u vodu, zapovijedajući im da se paze kako ih opet ne bi ulovili. Dok je naime sjedio u lađici na Rietskom jezeru, ribar je ulovio veliku ribu pučki zvanu linjak i pobožno je predao svecu Božjem. On je sa zahvalnošću uze, nazva je sestrom ribom i, blagoslivljajući ime Gospodnje¹⁵⁴ baci je natrag u vodu. Dok je svetac neko vrijeme molio, riba se u vodi pored lađice igrala, i ne ode odande dok joj blaženi otac nije dopustio i blagoslovio je¹⁵⁵.

Tako je slavni otac, Kristov prijatelj, već idući putem poslušnosti i savršeno prihvaćajući jaram podložnosti Bogu, preko poslušnosti stvorenja stekao veliko dostojanstvo pred Bogom. I voda mu se naime pretvorila u vino¹⁵⁶, kad je nekom prilikom u samotištu u San Urbanu ležao teško bolestan. Pošto ga popi, tako je lako ozdravio da nitko nije sumnjao kako je to bilo Božje čudo. Doista je svet onaj kojemu se stvorenja tako pokoravaju, na čiji mig i sama počela služe u druge svrhe¹⁵⁷.

O nekim čudesima koja je učinio za svoga života

Svetac Božji Franjo, sjajno svjetlo čudesa, imao je milost da ozdravlja, o čemu se ovdje moramo ograničiti na samo nešto malo zato što se nadamo da ćemo o tome drugdje opširnije

---

¹⁴⁶ 1Čel 58.

¹⁴⁷ Tob 12, 20.

¹⁴⁸ Iz 1, 10.

¹⁴⁹ 2 Ljet 36, 21.

¹⁵⁰ 1Čel 59.

¹⁵¹ Ova uvodna fraza je izvorna (usp. ŽivŠp 39).

¹⁵² Lk 16, 23.

¹⁵³ 1Čel 60.

¹⁵⁴ Ps 122, 2.

¹⁵⁵ 1Čel 61.

¹⁵⁶ Iv 2, 9.

¹⁵⁷ 1Čel 61.

pripovijedati¹⁵⁸. Blaženog je Franju u gradu Toscanelli u goste primio neki vitez, čiji *sin jedinac bijaše*¹⁵⁹ hrom i posve iznemogla tijela. Premda je dijete već prešlo godine dojenja, još uvijek je ležalo u kolijevci. Vitez se ponizno prostrije pred noge blaženomu čovjeku i plaćući od njega zamoli ozdravljenje svoga sina. Premda je Franjo znao da je nedostojan tolike milosti i to je govorio, ipak se svladan upornošću njegovih molbi pomolio pa dijete znamenovao križem i blagoslovio. Ono odmah na očigled i radost sviju ustade zdravo te je po miloj volji hodalo tamo-amo¹⁶⁰.

Kad je nekom drugom zgodom došao u Narni, jedan čovjek u onome gradu po imenu Petar ležaoše *uzet u postelji*¹⁶¹. Kad ču da je u Narni došao svetac Božji, zamoli biskupa toga grada da se udostoji k njemu poslati slugu *Boga svevišnjega*¹⁶² da ga ozdravi. Do te se mjere ne mogaše služiti svojim udovima da je donekle mogao micati samo jezikom i očima. Blaženi Franjo dođe k njemu, načini nad njim znak križa od glave do nogu, odmah odagna svaku bolest i *vрати* mu prijašnje *zdravlje*¹⁶³.

Budući da je neka žena u tome istom gradu bila oslijepila, blaženi Franjo načini znak križa nad njezinim očima i smjesta joj povрати vid¹⁶⁴.

U Gubbiju je neka žena imala skvrčene obje ruke i njima ništa nije mogla raditi. Kad je doznala da je čovjek Božji ušao u taj grad, ona žalosna i plačna odmah pohita k njemu i s licem vrijednim žaljenja pokaza mu skvrčene ruke. Vidjevši je, ganut suosjećanjem blaženi se Franjo dotače njezinih ruku i ozdravi ih. Žena se odmah vrati kući, vesela vlastitim rukama napravi sirnicu i odnese je svetome čovjeku. On pak iz ljubavi prema njoj uze malo sirnice i zapovjedi joj da ostatak pojede sa svojom obitelji¹⁶⁵.

Jednog je brata mučila strašna bolest koja ga je često cijeloga tako lomila da su mu se svi udovi tako reći vrtjeli u krug. Kadšto bi se naime, opružen i ukočen, poravnajući noge s glavom, podizao do visine čovjeka, pa odmah padao na tlo i *valjao se pjeneći se*¹⁶⁶. Veoma se sažalivši nad njegovom bolešću, sveti se otac nad njim pomoli i znamenjem ga križa tako ozdravi da ubuduće nije trpio nikakve tegobe te bolesti¹⁶⁷.

Jednom je prilikom čovjek *Božji* u selu San Gemini *naviještao kraljevstvo*¹⁶⁸ nebesko. Odsjeo je kod *nekog čovjeka koji se Boga bojao*¹⁶⁹, a ženu mu je, kako svima bijaše poznato, *mučio đavao*¹⁷⁰. Kad ga zamoliše za nju, Franjo odlučno odbi ozdraviti je plašeći se odobravanja ljudi. Na koncu potaknut mnogim molbama, u tri ugla kuće postavi trojicu braće koji bijahu s njim da se mole, a u četvrti se sam povuče na molitvu. *Svršivši molitvu*¹⁷¹, s pouzdanjem pristupi ženi koja se strašno mučila i u ime Gospodina našega Isusa Krista zapovjedi đavlu da iziđe. On na

---

¹⁵⁸ Ova uvodna fraza je izvorna (usp. ŽivŠp 46).

¹⁵⁹ *I Pt* 4, 14.

¹⁶⁰ *1Čel* 65.

¹⁶¹ *Mt* 9, 2.

¹⁶² *Lk* 8, 28.

¹⁶³ *Mt* 12, 13; *1Čel* 66.

¹⁶⁴ *1Čel* 67.

¹⁶⁵ *1Čel* 67.

¹⁶⁶ *Mk* 9, 19.

¹⁶⁷ *1Čel* 68.

¹⁶⁸ *Lk* 8, 1.

¹⁶⁹ *Dj* 10, 2.

¹⁷⁰ *Mt* 15, 22.

¹⁷¹ *Jdt* 6, 16.

njegovu zapovijed takvom brzinom bijesan ode, da se čovjeku Božjem činilo kako ga je ismijao. Zbog toga se iz onoga mjesta udalji postidjen. Stoga kad je drugi put prolazio onim selom, ona je žena vani na ulici vikala¹⁷², ljubeći tragove njegovih nogu¹⁷³, da joj dopusti da mu se obrati. Kad je pouzdano od mnogih doznao za njezino izbavljenje, na molbu mnogih ljudi dopusti joj da mu se obrati¹⁷⁴.

Kad je blaženi Franjo bio u Città di Castello, doveli su do kuće u kojoj je boravio neku ženu koja je imala đavla¹⁷⁵. Ona je stajala vani¹⁷⁶, škripala zubima i na sve lajala. A mnogi su usrdno molili sveca Božjega za njezino izbavljenje i tužili se da ih dugo vremena muči njezina bjesnoća. Blaženi Franjo k njoj posla brata kojega je imao sa sobom htijući doznati je li to đavao ili ženino prenemaganje. No ona ga ismija i omalovaži znajući da to nije blaženi Franjo. Sveti se otac molio u kući. Svršivši molitvu iziđe van k ženi. Ne mogavši podnijeti njegovu nazočnost, ona se valjala po tlu. Svetac Božji zapovjedi đavlu pod poslušnost da iziđe. On smjesta iziđe, a žena ostade zdrava¹⁷⁷.

Ove i mnoge druge stvari činio je sluga Kristov tjelesno nazočan, no – što je još više vrijedno divljenja – onim što je slučajno dotaknula njegova ruka Gospodin je pritjecao u pomoć u raznim ljudskim nevoljama¹⁷⁸.

Kad je naime neka žena u blizini Arezza bila trudna, više ju je dana satirao nevjerojatan porođajni bol; slučajno je u to vrijeme blaženi Franjo imao proći u neko samotište, zbog tjelesne slabosti jašući na konju. Dok su svi očekivali da će proći kroz to mjesto u kojem se žena mučila, on je već boravio u samotištu, a jedan se brat kroz to selo vraćao s konjem na kojem je svetac jahao. Shvativši da to nije sveti Franjo, stanovnici mjesta, veoma ožalošćeni, stadoše ispitivati jedni druge¹⁷⁹, može li se naći neka stvar koju je sluga Božji dotaknuo svojom rukom. Pa nađoše uzde koje je držao rukom i brzo ih istrgoše konju iz usta. A kad žena osjeti da su uzde stavili na nju, minu svaka opasnost te rodi vesela i zdrava¹⁸⁰.

Gualfredo iz sela Pieve, čovjek pobožan i bogobožan¹⁸¹, imao je uza se kod kuće pojas kojim se blaženi Franjo nekad opasivao. Dogodi se da je u tome kraju od raznih bolesti i ognjice bolovalo mnogo muškaraca i ne baš malo žena. Spomenuti je čovjek obilazio kuće bolesnika, malo vlakana toga pojasa miješao s vodom, davao bolesnicima da piju i tako bi Božjom moću na kušanje te vode uslijedilo savršeno ozdravljenje¹⁸².

A budući da nismo odlučili pripovjediti čuda koja ne čine svetost, nego radije najneporočnije vladanje, zasad ćemo ostaviti čuda po strani, a otkrivat ćemo djela vječnoga spasenja¹⁸³.

---

¹⁷² Mt 15, 23.

¹⁷³ Est 13, 13.

¹⁷⁴ 1Čel 69.

¹⁷⁵ Lk 7, 33.

¹⁷⁶ Iv 20, 11.

¹⁷⁷ 1Čel 70.

¹⁷⁸ Vijest je izvorna (usp. ŽivŠp 51).

¹⁷⁹ Lk 22, 23.

¹⁸⁰ 1Čel 63.

¹⁸¹ Dj 10, 2.

¹⁸² 1Čel 64.

¹⁸³ Heb 5, 9.

Kako je umnoživši žito mornare oslobodio pogibelji i kako je, iz želje za mučeništvom, išao u Španjolsku i na koncu došao pred babilonskog sultana

Blaženi je Franjo u šestoj godini svoga obraćenja, iz želje za mučeništvom, htio poći u sirijske strane da Saracenicima propovijeda evanđelje Kristovo. Kad se ukrcao u neku lađu da onamo otplovi, zbog protivnih se vjetrova našao u slavenskim krajevima. Kad se izjalovio njegov naum i želja, budući da nije našao nikoga tko bi plovio u Siriju, jer su mornari uporno odbijali da ga povezu sa sobom, krišom se s drugom ukrcao u jednu lađu koja je plovila u Ankonu. Po Božjem je providenju tu bio neki čovjek koji je sa sobom nosio potrebitu hranu, koju je predao nekom čovjeku na lađi, da je po potrebi dade Božjem svecu i njegovu drugu. Kad su mornari, zbog dugotrajne oluje koja je izbila na moru, pojeli svu hranu, dogodilo se da se hrana siromašnoga Franje Božjim djelovanjem toliko umnožila da je više dana, sve do ankonske luke, dostajala potrebama sviju. Stoga mornari, uvidjevši da su zaslugom sluga Božjega umakli pogibelji, *dadoše hvalu*¹⁸⁴ milosrđu Spasiteljevu¹⁸⁵.

Napustivši more, Sluga je Božji putovao *zemljom* i *orao je ralom*¹⁸⁶ riječi, *sijao sjeme* života, a kao *plod*¹⁸⁷ ubirao duše mnogih koji su ga tada pobožno slijedili. Ali uzvišeni naum i žarka želja za mučeništvom nisu se u njemu nipošto ohladili. On naime nakon kratka vremena krenu u Maroko da Kristovo evanđelje navješćuje miramamolinu i njegovim najbližima. Doista ga je vukla tolika želja da je napokon ostavio *sudruga* svoga *putovanja*¹⁸⁸ i hitao da, opijen duhom, ostvari svoj naum. No kad je dospio sve do Španjolske, Gospodin ga je uz pomoću veoma teških tjelesnih bolesti pozvao natrag u Italiju na spas mnogima¹⁸⁹.

A kad se on vratio u crkvu svete Marije u Porcijunkuli, u Red udoše neki obrazovani muževi i neki plemići. On je s njima, budući da je bio obdaren posebnom obzirnošću, postupao časno i dostojanstveno i svakome je davao ono što mu je pripadalo¹⁹⁰.

Tada je Red iz njegove ruke primio brat Ivan Parenti, koji je poslije zbog očite svetosti i znamenja postao generalni ministar Reda. On je sve dok je živio cijelu svoju obitelj učio da nasljeđuje Krista i nije prekršio ni *potezić* ni *slovce*¹⁹¹ od sve redovničke poslušnosti i evanđeoskog savršenstva¹⁹².

No sveti Franjo još uvijek nije mogao mirovati, nego je još žarče nastojao ispuniti svoj blaženi naum. Trinaeste godine svoga obraćenja otputovao je u sirijske krajeve, pa dok su se svakodnevno vodile teške borbe između kršćana i Saracena, prezrevši smrt kod Damiette¹⁹³ je ušao među poganske tabore. Nakon što ga veoma išibaše i izrugашe, on se na koncu istrgnu iz bezbožničkih ruku i neustrašivo pođe k sultanu. Tko bi mogao pripovjediti s kolikom je postojanošću duha pred njim stajao, s kolikom mu je srčanošću navješćivao Krista? Sultana su ganule njegove riječi, *rado ga je slušao*¹⁹⁴ i kušao ga je počastiti mnogim skupocjenim darovima.

---

¹⁸⁴ Mt 15, 36.

¹⁸⁵ 1Čel 55.

¹⁸⁶ Pnz 21, 3.

¹⁸⁷ Mt 13, 3.

¹⁸⁸ 2 Kor 8, 19.

¹⁸⁹ 1Čel 56.

¹⁹⁰ 1Čel 57.

¹⁹¹ Mt 5, 18; ČasŠp 1 IV.

¹⁹² Spomen Ivana Parentija je izvoran.

¹⁹³ Ovaj spomen Damiette je izvoran (usp. 2Čel 30).

¹⁹⁴ Mk 6, 20.

Kad je on sve to prezreo kao izmet, zaprepasti se nevjernik i divio mu se kao onomu kome nema slična. U svemu ovome Gospodin *nije ispunio* njegovu želju¹⁹⁵, nego ga je odlučio poslije počastiti osobitom slavom svojih svetih rana¹⁹⁶.

Kako se, moleći se na osamljenim mjestima, sukobio s đavlom, o njegovoj ustrajnosti, o načinu njegova propovijedanja, o njegovoj poniznosti i samilosti prema siromasima

Blaženi je Franjo na svaki način nastojao biti slobodan od svega *što je u svijetu*¹⁹⁷, da zaraza svjetovne brige ni na čas ne bi pomutila vedrinu njegova duha. Nastojao je biti neosjetljiv za svaku izvanjsku buku i, svim srcem obuzdavajući vanjska osjetila, posvetio se samo Bogu. Zato je često izabirao osamljena mjesta, da bi ondje mogao dušu posve usmjeriti na Boga, a kad vrijeme bude smatrao prikladnim za to, da se bavi poslovima i da rado nastoji oko spasenja bližnjih. Molitva je bila njegova najsigurnija luka, njoj se uvijek posvećivao, čak i kad je tijelo štogod radilo. Noći bi provodio u molitvi u crkvama na osami, u kojima bi često pobjeđivao mnoge strahove i mnoge zasjede koje mu je đavao postavljao¹⁹⁸. S njim se u strašnoj spodobi znao i *rukama*¹⁹⁹ pograbit. U takvim duhovnim vježbama potpunije poučen, postao je vrlo postojan i natopljen obiljem nebeske nauke iz čistoće duha je crpio sigurnost propovijedanja. Ako i ne bi prije razmatrao što će govoriti, govorio bi čudesno i uspješno; ako bi prije razmatrao što propovijedati, mnogo puta nije znao što reći. Tada bi to bez srama okupljenu narodu priznavao i nije ga smetalo da drugi znaju za njegovo neznanje. Zaista čudesno! Potom bi ga iznenada ispunila tolika rječitost da bi se slušatelji divili. Jednakom je postojanošću propovijedao mnogima kao i nekolicini²⁰⁰.

Jednako je srčano propovijedao i kardinalima pred gospodinom papom Honorijem. Diveći se velikoj postojanosti Božjega čovjeka, oni su *potreseni u srcu*²⁰¹ osjećali da se u njemu nalazi preobilje Božje milosti²⁰².

Premda bijaše pripravan opominjati druge, radije životom nego riječju, pripravniji je bio podnijeti opomenu i ukor. Kad je naime jednoga dana, na magarcu, prolazio poljem nekog seljaka koji je upravo u polju radio, seljak mu brzo pritrča uzbuđeno ga pitajući, je li on brat Franjo. Kad on odgovori: „Jesam“, seljak reče: „Brate, nastoj biti onakav kakvim te ljudi smatraju. Mnogi ti naime vjeruju. Opominjem te: neka uvijek bude onako kako se u tebe polaže nada.“ Slušajući to, svetac Božji pade s konja, prostrije se pred seljaka i ljubljšaše mu noge, *zahvaljujući*²⁰³ mu što se udostojao opomenuti ga²⁰⁴.

Bijaše veoma ponizan, nastojao je biti sličan sa svim siromasima. Često je njima davao dio tunike koju je oblačio i nosio ju je poput siromaha, često ju je krpio ne platnom nego korom

---

¹⁹⁵ Ps 126, 5.

¹⁹⁶ 1Čel 57.

¹⁹⁷ 1 Iv 2, 15.

¹⁹⁸ 1Č1 71.

¹⁹⁹ Ez 21, 24.

²⁰⁰ 1Čel 72.

²⁰¹ Dj 2, 37.

²⁰² 1Čel 73.

²⁰³ Mt 15, 36.

²⁰⁴ Epizoda je izvorna (usp. 2Čel 142).

drveća i biljaka²⁰⁵. U vrijeme velike studeni od bogataša je tražio odjeću, uz uvjet da je ne mora vratiti, a davao bi je prvim siromasima koje bi susreo²⁰⁶.

Stvar vrijedna divljenja! Kad je, dok je još bio u svijetu, kao trgovac s trgovcima došao u Rim, vidio je mnoge prosjake i siromahe kako po običaju sjede uz baziliku svetoga Petra. Suosjećajući s njima i htijući iskusiti njihovu bijedu i bi li je i on jednom mogao podnositi, krišom je od drugova svukao svoju odjeću i obukao poderanu i prljavu odjeću tih jadnika. Došao je među njih, sjeo i proseći s njima veselo jeo. Govorio je da nikad nije slađe jeo²⁰⁷.

Uistinu je ovaj ljubitelj vrline zasladio tjelesno nepce²⁰⁸. Stoga mu je bilo teško kad bi vidio da koji siromah trpi uvredu. Kad je tako jedan brat nekom siromahu dobacio ovakvu uvredu: „Pazi da možda nisi bogat, a glumiš siromaha!“, čuvši to Franjo, patrijarh siromaha²⁰⁹, jako se ražalosti, ukori onoga koji to reče i naredi mu da se svuče pred siromahom. Taj siromahu poljubi noge i zaista oproštenje. Franjo naime govoraše: „Tko grdi siromaha, vrijeđa Krista koji je radi nas postao siromah na ovome svijetu.“ Stoga kad bi susreo siromahe s tovarom drva ili drugim teretom, često bi podmetao vlastita pleća, makar su bila nejaka, da im pomogne²¹⁰.

O njegovoj ljubavi prema stvorenjima radi Stvoritelja, o poštovanju prema imenu Gospodnjem, o jaslucama za blagdan i o njegovu viđenju

Čovjek je Božji imao u izobilju duha ljubavi, pokazujući duboku ljubav ne samo prema ljudima nego i prema nijemim i tupim životinjama i ostalim stvorenjima. Možeš li zamisliti koliko je ljubio ovčice i janjce, zbog dara jednostavnije naravi i zbog sličnosti kojom oni u Svetom pismu predočuju Gospodina Isusa? Često bi ih naime oslobodio iz ruku onih koji su ih htjeli zaklati i povratio ih životu plativši za njih cijenu²¹¹. Nije bilo teškoće glede cijene, jer što ljudi smatraju dragocjenim on je smatrao vrlo ništavnim²¹².

Iz suosjećanja s njima, podizao je i crviće s tla da ih ne zgaze noge prolaznika, jer je bio pročitao da je o Spasitelju rečeno: *Ja sam crv, a ne čovjek*²¹³. Pčelama je, da ne klonu od studeni i hladnoće, dao praviti tople košnice²¹⁴ i stavljati im med i najbolje vino²¹⁵.

Tko bi mogao izreći slast koju je osjećao promatrajući u stvorenjima Stvoriteljevu mudrost, njegovu moć i dobrotu? Ispunjala bi ga čudesna i neizreciva radost kad je promatrao sunce i mjesec, zvijezde i svod nebeski²¹⁶. Propovijedao je cvijeću, šumama, stablima i stijenama kao da posjeduju razum. Zasijane njive i vinograde, svu ljepotu polja, izvore voda i zelenilo vrtova,

---

²⁰⁵ Ovaj opis habita svetoga Franje je izvoran.

²⁰⁶ 1Čel 76.

²⁰⁷ Epizoda je izvorna (usp. LegTd 3S; usp. 2Čel 8).

²⁰⁸ Ova uvodna fraza je izvorna.

²⁰⁹ Izraz koji označuje Franju izvoran je (usp. ŽivŠp 45).

²¹⁰ 1Čel 76.

²¹¹ 1Čel 77-79. vrlo sažeto.

²¹² Ovaj komentar je izvoran.

²¹³ Ps 21, 7.

²¹⁴ Detalj o košnicama je izvoran.

²¹⁵ 1Čel 80.

²¹⁶ 1Čel 80.

zemlju i vatru, zrak i vjetar najiskrenijom je jednostavnošću opominjao da Boga ljube, poticao da mu rado služe. Na koncu, sva stvorenja zbog jednog podrijetla²¹⁷ nazivaše braćom²¹⁸.

Kad bi spominjao *ime Gospodnje*²¹⁹, toliko bi se raznježio da to premašuje ljudsko shvaćanje, i sav radostan izgledao bi kao neki novi čovjek s drugoga svijeta. Stoga gdje god bi našao nešto napisano, bilo božansko bilo ljudsko, položeno na nedolično mjesto, s poštovanjem bi podizao i zbog poštovanja prema Stvoritelju polagao na dolično mjesto. Kad ga neki brat upita čemu sabire i poganske spise, ovako odgovori: „U njima se, brate, nalaze slova od kojih se sastoji *ime Gospodnje*²²⁰. Dobro koje se u njima nalazi ne pripada poganima, nego samo Bogu, kojemu pripada svako dobro“²²¹. Stoga je ustrajno s najvećom pomnjom skupljao sve riječi i djela koja se u svetim evanđeljima pripovijedaju o Kristu, zbog najveće ljubavi koja je u njemu gorjela, radujući se što će to nečim sličnim uprizoriti²²².

Tako je o jednoj svetkovini Gospodinova rođenja, da bi uprizorio rođenje djeteta Spasitelja, u Grecciu učinio stvar vrijednu blaženoga sjećanja. One iste noći u kojoj se Krist rodio na zemlji stavio je u jaslje sijeno i uz jaslje postavio vola i magarca. Iz mnogih su mjesta pozvana braća da slave sveto bdijenje. Pohrlio je narod da vidi novo otajstvo, bakljama su i svijećama rasvijetljavali noć. Braća su pjevala dužne hvale Gospodinu i staro se betlehemske slavlje u Grecciu obnavljalo novim obredom. Svetac je Božji stajao pred jaslama, duha usmjeren prema nebu, ispunjen neizrecivom radošću. Nad jaslama se slavila svečana misa, svećenik je uživao novu utjehu²²³.

Svecac je Božji obukao svečanu đakonsku odjeću, jer bijaše đakon, i zvonkim glasom pjevao evanđelje. Poput meda tekle su riječi o rođenju siromašnoga Kralja i o malome gradu Betlehemu. Htijući imenovati Isusa, zbog silne ljubavi koja je u njemu gorjela tepajući ga nazivaše betlehemskim djetecom. Na tome su se mjestu množili darovi Gospodnji, a neki je *krepostan čovjek*²²⁴ imao viđenje. Vidio je kako u onim jaslama leži jedno dijete mrtvo, njemu je pristupio svetac Božji i budio ga kao iz duboka sna. S pravom se dijete i dječak Isus ukazao onome koji je štovao djetinjstvo, jer se zahvaljujući svome sluzi vratilo u sjećanje mnogima u čijim je srcima *bilo predano zaboravu*²²⁵.

Kad se slavlje svršilo i svi se vratili svojim kućama, sačuvana je slama kojom su se liječile bolesne životinje, a od nje su djelovanjem božanske milosti od svojih bolesti ozdravljale i žene i muškarci. Potom je na mjestu jaslala posvećen *hram Gospodinu*²²⁶ i u čast blaženoga Franje nad jaslama podignuta crkva i posvećen oltar²²⁷.

O otvaranju knjige, o ukazanju serafina i o Kristovim ranama koje su se na njemu pojavile

---

²¹⁷ Spomen jednog podrijetla je izvoran (usp. ŽivŠp 44).

²¹⁸ 1Čel 81.

²¹⁹ Pnz 5, 11; 2 Tim 2, 19.

²²⁰ Pnz 5, 11 ; 2 Tim 2, 19.

²²¹ 1Čel 82.

²²² 1Čel 84, a najava o evanđeoskom uprizorenju je izvorna (usp. ŽivŠp 53).

²²³ 1Čel 84-85.

²²⁴ Mk 5, 50.

²²⁵ Ps 30, 13; 1Čel 86.

²²⁶ 3 Kr 8, 63.

²²⁷ 1Čel 86-87.

Kad se to tako zbilo, navršavala se osamnaesta godina njegova obraćenja²²⁸. U to je vrijeme taj presveti muž, ostavivši svjetovnu vrevu, pošao na mjesto mira i osame. Već je trebalo podijeliti vrijeme, te jedan njegov dio potrošiti na korist bližnjima, a drugi potrošiti na blaženo povlačenje u razmatranje. Uze sa sobom nekoliko drugova da oni njegov mir brane i čuvaju od svih napada smetnji. Pošto je ondje ostao neko vrijeme i trajnom se molitvom i čestim razmatranjem na neizreciv način domogao božanske blizine, svim je srcem želio znati koju bi miliju žrtvu mogao prinijeti Gospodinu. Najpobožnije je čeznuo spoznati čime bi mogao savršenije pristajati uz Božju volju²²⁹.

Budući da ga je svakoga dana žarko zaokupljala ta želja, jednog je dana u samotištu u kojem je boravio pobožno pristupio oltaru, na koji je s poštovanjem stavio knjigu evanđeljā. Tako prostrt u molitvi, s velikom pobožnošću i poštovanjem, molio je Gospodina da se, na prvo otvaranje knjige, udostoji očitovati svoju volju o njemu²³⁰. Potom je, obliven suzama²³¹, *ustao od molitve*²³², znamenovao se križem, uzeo knjigu s oltara i sa strahom je otvorio. Kad prvo naiđe na muku Gospodina našega Isusa Krista, pomislivši nije li se to moglo slučajno dogoditi, otvori knjigu drugi i treći put i nađe napisano to isto ili tome slično. Ne smuti se zbog toga neustrašivi Kristov vojnik, ne klonu duhom, budući da je i prije bio mučenik željom. Ostade nepokoleban i veseo, i uvijek srcem i ustima pjevajući vesele pjesme, malo nakon toga veselio se objavi većega otajstva i bio je obdaren većom milošću²³³.

Dvije godine prije nego je predao dušu nebu, u samotištu zvanom La Verna, prijatelj Božji Franjo *vidio je u viđenju*²³⁴ jednog *serafina* u zraku, koji je imao *šest krila*, raskriljena nad njim, ruku i nogu pribijenih na križ. *Dva se krila* uzdizahu povrh glave, *dva* bijahu raširena *za let* i *dva* na koncu *pokrivahu*²³⁵ cijelo tijelo. Vidjevši to sveti se čovjek zapanji, pa ne znajući na što smjera ovo viđenje, u srcu mu se izmjenjivahu radost i tuga. Veselio se milu pogledu kojim ga je serafin promatrao – njegova je ljepota bila neprocjenjiva – ali ga je plašilo pribijanje na križ. Zabrinuto je mislio što bi moglo značiti ovo viđenje, a njegov *duh* veoma *tjeskobno nastojaše*²³⁶ shvatiti njegov smisao. No ništa nije mogao jasno shvatiti dok na koncu na samome sebi nije vidio to preslavno čudo, nečuveno u prošlim stoljećima²³⁷.

U to se vrijeme počеше na njegovim rukama i nogama pojavljivati znaci čavala, baš onako kako je malo prije toga vidio iznad sebe čovjeka pribijena na križ²³⁸. *Činilo mu se* da su mu ruke i noge na sredini pribijene, glave *čavala* se pojavljivahu *na* unutarnjoj strani *ruku*²³⁹ i gornjoj strani nogu, a njihovi šiljci na *suprotnoj strani*²⁴⁰. Ti znaci na unutarnjoj strani bijahu okrugli, a na izvanjskoj duguljasti, a vidjela se neka mesna izbočina, kao vrhovi čavala zavnuti i tučeni, koja je se izdizala nad ostalo meso. Tako su znaci čavala bili utisnuti i na nogama, a ostalo je meso

---

²²⁸ 1Čel 88.

²²⁹ 1Čel 91.

²³⁰ 1Čel 92.

²³¹ Ovaj detalj je izvoran.

²³² Lk 22, 45.

²³³ 1Čel 93.

²³⁴ Dn 8, 2.

²³⁵ Iz 6, 2.

²³⁶ Ps 142, 4.

²³⁷ 1Čel 94.

²³⁸ 1Čel 94.

²³⁹ Iv 20, 25.

²⁴⁰ Mt 15, 39.

bilo uzdignuto. I desni je bok bio prekriven ranom, kao kopljem proboden, i često je krvario, tako da su mu i tunika i gaće bile poprskane svetom krvlju²⁴¹.

Primivši dakle na sebe takve bisere, čovjek je Božji veoma nastojao da to predragocjeno blago skriva od očiju svih živih, da ne bi slučajno, zbog blizine s nekim, tolika mu *udijeljena milost*²⁴² *pretrpjela štetu*²⁴³. Stoga je uvijek nosio *u svome srcu*²⁴⁴ i često imao u ustima onu prorokovu: *U svoje sam srce skrio riječi tvoje da ne zgriješim tebi*²⁴⁵. Ali premda su mnogi vidjeli znake na rukama i nogama dok je prijatelj Rasketoga živio u tijelu, dragocjenu ranu u boku ipak nije mogao vidjeti nitko osim brata Ilije; on je jedanput zbog osobite ljubavi koju je svetac imao prema njemu²⁴⁶ obukao njegovu tuniku, a njemu je dao svoju. I tako je pobožno ga prevarivši dobio što je želio²⁴⁷. A brat Rufin, koji ga je masirao, slučajno ju je *dotaknuo rukom*²⁴⁸ i osjetio je. Na taj je dodir svetac Božji osjetio jak bol, odgurnuo njegov ruku i povikao neka mu *Gospodin oprost*²⁴⁹.

O bolesti njegova tijela

Tijekom toga vremena počeo njegovo tijelo tištati jači bolovi nego inače. Ali u *slabu tijelu duh je spremniji*²⁵⁰: kad drukčije nije mogao, jašući na magarcu *obilazio je razne krajeve*²⁵¹ i svugdje sijao *sjeme riječi Božje*²⁵². Duh mu je vladao nad tijelom, koje ga je dragovoljno slijedilo u svemu što je trebalo činiti²⁵³.

Kad se odasvud potresala ona dragocjena posuda u kojoj bijaše skriveno ono nebesko blago, braća su sa svom upornošću molila svetoga oca da mu liječnici priteknu u pomoć. No on, s onim svojim plemenitim duhom uperenim u nebo koji je želio samo *osloboditi se i biti s Kristom*²⁵⁴, to je posve odbijao. A kad je obolio i na oči, brat Ilija, kojega je sebi izabrao umjesto majke i ostaloj braći postavio za oca, nagovori ga i čudesnim razlozima²⁵⁵ navede da dopusti da mu se pomogne lijekovima. Sveti se otac blago pokori i, kao obično, ponizno pristade²⁵⁶.

Kad dakle dođe u grad Rieti radi liječenja, s poštovanjem ga primi cijela Rimska kurija, koja je u to vrijeme ondje boravila. Ljubaznije mu je tada od svih drugih bio pri ruci ostijski biskup Hugolin, kojega je presveti otac, po želji gospodina pape Honorija, bio izabrao za gospodara i oca nad cijelim Redom²⁵⁷.

Blaženi ga je otac prigrlio u vrijeme kad je taj sveti čovjek bio legat u Toskani; tada je svetac Božji htio ići u Francusku dok je još uvijek imao malo braće. No spomenuti ga je gospodin

---

²⁴¹ 1Čel 95.

²⁴² Rim 12, 3.

²⁴³ 2 Kor 7, 9; 1Čel 95.

²⁴⁴ Ps 13, 1.

²⁴⁵ Ps 118, 11; 1Čel 96.

²⁴⁶ Ovo spominjanje Franjine ljubavi prema Iliji je izvorno.

²⁴⁷ Ovaj detalj o zamjeni tunika je izvoran (u drugom obliku u 2Čel 138, bez spomena Ilijina imena).

²⁴⁸ I Iv 1, 1.

²⁴⁹ Post 19, 16; 1Čel 95.

²⁵⁰ Mt 26, 41.

²⁵¹ Post 41, 46.

²⁵² Lk 8, 11; 1Čel 97-98.

²⁵³ Ova fraza komentara je izvorna (usp. ŽivŠp 64).

²⁵⁴ Fil 1, 23.

²⁵⁵ Spomen čudesnog argumenta je izvoran (usp. ŽivŠp 65).

²⁵⁶ 1Čel 98.

²⁵⁷ 1Čel 99.

mudrim savjetom odvratio od započeta puta. Na božanski se mig zbililo to da je tako jak pomoćnik preuzeo brigu za braću, jer je ta *mlada* loza u početku svoje *sadnje*²⁵⁸ imala podnijeti mnoge zaplotnjake koji su je željeli odrezati i iščupati. Sve je njih taj blaženi gospodin potjerao kao tate i razbojnice i uništio njihove spletke²⁵⁹.

Trudio se [Hugolin] da posvuda zasadi sveti Red, a slavni glas o njemu i u dalekim je krajevima veoma širio Red. Izjednačavao se u vladanju s braćom i nastojao je vladati se kao jedan od ostalih, ako mu je bilo dopušteno²⁶⁰. Zbog toga mu se sveti otac na svaki način podvrgavao i štovao ga smjernom ljubavlju. *Duhom* je Božjim, kojega je bio *pun*²⁶¹, za njega ne samo riječima pretkazao da će biti vrhovni svećenik, nego i mnogim djelima predoznačio. Kad bi mu naime pisao, zvaao ga je biskupom cijeloga svijeta i blagoslivljajući ga nečuvanim pozdravima nagoviještao je u njemu slavu tolikog dostojanstva²⁶².

I za gospodina Rajnalda, koji ga je poslije naslijedio na ostijskoj stolici, dok je još bio klerik i njegov pisar, molio je da ga učini biskupom, a samog je gospodina Rajnalda nazivao svojim poglavarom²⁶³.

Velikom je ljubavlju gorio onaj gospodin²⁶⁴ prema svetom mužu, kojemu je iskazivao poštovanje kao *apostolu Kristovu*²⁶⁵, nakon što bi se oba čovjeka naklonila ljubio mu je ruke. Svjedočio je, pošto je uzdignut na apostolsku čast²⁶⁶, da nikada nije bio u tolikoj smutnji ili pometnji duha, da mu se nakon viđenja ili razgovora sa svetim ocem ne bi razišao svaki oblak duha i vratila vedrina. On je naime slugu Božjega stalno opominjao da vodi brigu o sebi, kojemu se i sam ponizno pokoravao. No bolest je očito dotle bila uznapredovala da su mu na mnogo mjesta palili glavu, rezali vene, stavljali obloge i mast u oči, ali *ništa* nije *koristilo*²⁶⁷ zdravlju, nego se zlo povećavalo²⁶⁸. On je to sa svom strpljivošću podnosio gotovo dvije godine, povjeravajući brigu za svoje zdravlje četvorici braće, usmjerivši svoj duh k Bogu²⁶⁹.

*Izgarao je od veoma velike želje*²⁷⁰ da već obamrla tijela i iznemoglih udova poduzme nove bitke, i premda se sav istrošio radi vrlina, jedva je cijenio ili uopće nije cijenio ono što je bio učinio. Govorio je: „Počnimo već jednom, braćo, služiti Gospodinu, jer smo dosad malo napredovali.“ Htio je ponovno služiti gubavcima i neumorno je ustrajavao u naumu svete novine. Preporučivao je izbjegavanje druženja s ljudima i povlačenje u najudaljenija mjesta²⁷¹. Potpuno je sa sebe skinuo brigu upravljanja, tvrdeći da je u ovo vrijeme opasno biti upravitelj; najviše je preporučivao podložnost²⁷².

---

²⁵⁸ *Ps* 143, 12.

²⁵⁹ 1Čel 74-75. Ovaj je pasus temeljito prerađen.

²⁶⁰ 1Čel 99.

²⁶¹ *Dj* 13, 9.

²⁶² 1Čel 100.

²⁶³ Ova obavijest o kardinalu Rajnald, budućem protektoru Reda manje braće i budućem Aleksandru IV. je izvorna.

²⁶⁴ Hugolin.

²⁶⁵ 1 *Kor* 1, 1.

²⁶⁶ Ovo spominjanje promaknuća Grgura IX. je izvorno.

²⁶⁷ *Ps* 88, 23.

²⁶⁸ 1Čel 101.

²⁶⁹ 1Čel 102.

²⁷⁰ *Br* 11, 4; *Mt* 2, 10.

²⁷¹ 1Čel 103.

²⁷² 1Čel 104.

Kako ga je brat Ilija bolesna iz Sijene doveo u Asiz. O blagoslovu koji im je udijelio, o pohvali koju je naredio da pjevaju i kako je jedan od njegovih učenika vidio njegovu dušu kako uzlazi na nebo

Kad je šest mjeseci prije svoga preminuća bio u Sijeni, bolest stomaka postala je jača od one očiju te mu se, zbog veće slabosti cijeloga tijela nego obično, činilo da mu se smrt približava. Brat Ilija žurno dođe k njemu, a on se obradova njegovu dolasku, prizdravi pa se s njime povuče u Le Celle kod Cortone. Kad mu se bolest još više pogorša, zamoli da ga preveze u Asiz. *Poveseli se grad*²⁷³ njegovu dolasku²⁷⁴ pa, nadajući se da će uskoro moći kod sebe *pohraniti* to predragocjeno *blago*²⁷⁵, svi su jednodušno klicali²⁷⁶. U međuvremenu, dok je bio u palači asiškoga biskupa, bolest je još više uzela maha, malaksala je sva tjelesna snaga, sve su sile onemoćale te je osjećao jaku bol u gotovo svim udovima. Kad ga upitaše što osjeća od tolike patnje, ustvrdi da bi mu bila lakša bilo koja vrsta mučeništva. Onda doda: „Ali Božja volja sve teško čini lakim“²⁷⁷.

Kad je vidio da mu se približava posljednji dan²⁷⁸, kako je prije dvije godine bio doznao od brata Ilije kojemu se Gospodin udostojao objaviti očevu smrt²⁷⁹, *pozva k sebi* braću i sinove *koje je htio*²⁸⁰, kako mu je *dano odozgo*²⁸¹, i blagoslovi svakoga kao nekoć patrijarh Jakov. Budući da mu je s lijeve strane sjedio brat Ilija, a uokolo drugi sinovi, *prekriživši ruke položio je desnicu na njegovu glavu*²⁸². No posve lišen svjetla i uporabe izvanjskih očiju, reče: „Nad kime držim svoju desnicu?“ – „Nad bratom Ilijom“, rekoše mu. „Ja tako i hoću“, reče on. Pa reče: „Tebe, sine, blagoslivljam²⁸³ u svima i nada sve²⁸⁴, jer si na vlastita pleća uzeo sve moje terete i zdušno si podnosio nevolje braće²⁸⁵. I kao što je Svevišnji njih po tvojim rukama umnožio i očuvao, tako te ja blagoslivljam u svima njima. *Na nebu i na zemlji*²⁸⁶ *neka te blagoslovi Bog*²⁸⁷, kralj svega. Blagoslivljam te kako mogu i više nego što mogu. A što ne mogu ja, mogao nad tobom onaj koji može sve. *Neka se Bog spominje*²⁸⁸ tvoga djela i truda i ti imao dijela o *nagrađivanju pravednika*²⁸⁹. Zadobio svaki blagoslov koji želiš i ostvarilo ti se sve što časno tražiš. Ostajte zdravo, svi sinovi moji, *u strahu Božjemu*²⁹⁰ i uvijek ostanite u njemu. A *budući da se približava*

---

²⁷³ *Est* 8, 15.

²⁷⁴ *2 Kor* 7, 6.

²⁷⁵ *Tob* 12, 8.

²⁷⁶ *1Čel* 105.

²⁷⁷ *1Čel* 107.

²⁷⁸ *1Čel* 108.

²⁷⁹ *1Čel* 109.

²⁸⁰ *Mk* 3, 13.

²⁸¹ *Iv* 19, 11.

²⁸² *Post* 48, 14.

²⁸³ *1Čel* 108.

²⁸⁴ *Ef* 4, 6.

²⁸⁵ Ovaj izričaj koji naglašava Ilijinu ulogu izvoran je.

²⁸⁶ *Ps* 112, 6.

²⁸⁷ *Tob* 9, 8.

²⁸⁸ *Dn* 14, 37.

²⁸⁹ *Heb* 2, 2.

²⁹⁰ *2 Kr* 23, 3; *2 Ljet* 19, 9; *2 Ezer* 5, 9.

buduća *kušnja* i *smutnja*²⁹¹, blaženi *oni koji ustraju*²⁹² u onome što su primili. Ja naime hitam Gospodinu, čijoj vas milosti sve preporučujem²⁹³.

Nakon toga im zapovjedi da ga odnesu do crkve Svete Marije u Porcijunkuli, da Bogu preda dušu ondje gdje je najprije savršeno spoznao *put istine*²⁹⁴. Bio je iskusio da to mjesto obiluje većom milošću i da su ga pohađali višnji duhovi²⁹⁵. Htio je da braća to mjesto uvijek štiju i čuvaju zbog toga što je najprije ondje izrastao *novi*²⁹⁶ red, a potom ispunio cijelu kuglu zemaljsku²⁹⁷.

Nakon što je mirovao nekoliko dana u tako željenu mjestu, kad je shvatio da mu *predstoji vrijeme*²⁹⁸ skore smrti, pozvao je brata Anđela i brata Leona, koji mu među svima bijahu najdraži²⁹⁹, i zapovjedi im da o njegovoj skoroj smrti veselo pjevaju hvale Gospodinu. Sam je pak, koliko je mogao, zapjevao ovaj psalam: *Glasom svojim zavapih Gospodinu. Glasom svojim pomolih se Gospodinu*³⁰⁰. I odmah zapovjedi da donesu evanđelistar i zatraži da se čita Ivanovo evanđelje od onoga mjesta koje ovako počinje: *Šest dana prije Pashe*³⁰¹. I obrativši se jednom *koga je ljubio*³⁰² reče: „Svoju braću, prisutnu i odsutnu, koliko je do mene, blagoslivljam, opraštam im sve grijehе i uvrede i, koliko mogu, odrješujem ih“³⁰³.

Kad ga na koncu položiše na kostrijet i posuše pepelom, dok su braća i sinovi uokolo stajali i plakali, ona se presveta duša oslobodi mesa i utonu u ponor slave, a tijelo *usnu u Gospodinu*³⁰⁴.

A jedan od njegovih učenika, veoma ugledan, vidje kako duša presvetoga oca, neizmјerna *poput zvijezde i mjeseca*³⁰⁵, *svijetla poput sunca*³⁰⁶, *uzlazi ravno na nebo*³⁰⁷, a *bijel je oblak*³⁰⁸ vozi *ponad mnogih voda*³⁰⁹.

Zbog toga *nasta strka naroda mnogih koji su hvalili i slavili ime Gospodnje*. Hrpimice hrli *sav grad*³¹⁰ Asiz i *svaki kraj*³¹¹ hita da vidi *veličanstvena djela Božja*³¹² koja je Gospodin veličajno *pokazao*³¹³ na sluzi svome. Naricali su sinovi zbog gubitka tolikoga oca, a ljubav su i

---

²⁹¹ *Sir* 27, 6; *Ps* 21, 12.

²⁹² *Mt* 10, 22.

²⁹³ 1Čel 108.

²⁹⁴ *Ps* 118, 30; 1Čel 108.

²⁹⁵ 1Čel 106.

²⁹⁶ *Ps* 143, 12.

²⁹⁷ Ova je fraza izvoran doprinos.

²⁹⁸ *Heb* 9, 9; 1Čel 109.

²⁹⁹ Fraza je izvorna.

³⁰⁰ *Ps* 141, 2.

³⁰¹ *Iv* 12, 1; 1Čel 110.

³⁰² *Iv* 13, 23; 19, 26; 21, 20.

³⁰³ 1Čel 109.

³⁰⁴ *Dj* 7, 60; 1Čel 109.

³⁰⁵ *Sir* 50, 6.

³⁰⁶ *I Kor* 15, 41.

³⁰⁷ *Jš* 8, 20.

³⁰⁸ *Dj* 14, 14.

³⁰⁹ *Ps* 28, 3; *I Kor* 15, 41; 1Čel 110.

³¹⁰ *Dj* 21, 30; *Mih* 5, 7; *Ps* 85, 9; *Lk* 2, 13; 2, 20; *Mt* 8, 34.

³¹¹ *Mt* 3, 5.

³¹² *Dj* 2, 11.

³¹³ *Lk* 2, 15.

odanost pokazivali suzama i uzdasima. Novo čudo međutim *obrće* plač u radost i *žalost*³¹⁴ u klicanje³¹⁵. Gledali su tijelo blaženoga oca urešeno ranama Kristovim, posred njegovih ruku i nogu ne ubode čavala, nego same čavle sastavljene od njegova mesa, štoviše srasle s tijelom bez crnine željeza, a desni bok krvlju obojen³¹⁶. Njegovo meso, prije po naravi crno, bilo je veoma bijelo i sjajno, obećavajući nagrade blaženoga uskrsnuća. Udovi su opet postali nježni i mekani, ne ukočeni kao obično u mrtvaca, poprimili su nježnost dječачke dobi³¹⁷. Sinovi su plakali od *radosti srca*³¹⁸ i na ocu ljubili znamenja višnjega Kralja³¹⁹. Braća dakle i sinovi, koji se bijahu skupili sa svim *mnoštvom naroda*³²⁰, noć u kojoj je preminuo sveti otac provedoše u hvalama Bogu, tako da su zbog zanosna klicanja i sjaja svjetiljaka izgledali kao anđeoske straže³²¹.

A kad je svanulo, gomile koje se bijahu skupile³²² *uzeše grančice maslina i drugoga drveća*³²³, s mnogo svjetiljaka, *uz svirku truba*³²⁴, himne i pjesme pohvalnice, odnesoše sveto tijelo u grad Asiz. Kad su sinovi nosili dragog oca i kad dođoše do mjesta u kojemu je on najprije zasadio red siromašnih gospođa, malo zastadoše u crkvi svetoga Damjana. Otvoriše prozor kroz koji sluškinje Kristove, *u određeno vrijeme*³²⁵, obično primahu sakrament tijela Gospodnjega, gle, gospođa Klara, koja doista bijaše slavna³²⁶ po zaslugama svetosti, jer je bila prva biljka toga svetog reda, dođe s ostalim kćerima da vidi tijelo preslatkoga oca³²⁷. Jecajući i uzdišući, promatrahu u suzama i suspregnuta glasa stadoše vapiti: „Oče, oče, što da činimo? Kome nas jadnice ostavljaš? Zašto nas tako napuštaš? S tobom ode sva *naša utjeha*³²⁸ i nama ovako u svijetu ukopanima nema slične utjehe.“ I tako se, ljubeći mu ruke urešene draguljima i najbيرانijim biserima, s njime oprostiše plačući veoma. *A kad ga odnesoše, zatvoriše im se vrata*³²⁹, koja nikada više neće biti otvorena takvoj rani³³⁰.

Kad napokon svi dođoše u grad, *s velikom radošću*³³¹ *i klicanjem*³³² *presveto tijelo položiše*³³³ u svetome mjestu. U njemu je kao dječak najprije naučio čitati, u njemu je poslije najprije propovijedao, da bi se sretan početak prikladno zaključio još većom slavom³³⁴.

O vremenu preminuća, o proglašenju svetim i prijenosu njegova tijela

---

³¹⁴ *Tuž* 5, 15.

³¹⁵ 1Čel 112.

³¹⁶ 1Čel 113.

³¹⁷ 1Čel 112.

³¹⁸ *Tuž* 5, 15.

³¹⁹ 1Čel 113.

³²⁰ *Ez* 27, 33.

³²¹ 1Čel 116.

³²² *Iv* 21, 4; *Dj* 2, 6.

³²³ *Iv* 12, 13; *Mt* 21, 8.

³²⁴ *Jš* 6, 20.

³²⁵ 2 *Kr* 24, 15.

³²⁶ U latinskome ime Klara dolazi od pridjeva *clara* = *slavna*, što se u hrvatskome ne da oponašati (op. S. Pavić).

³²⁷ 1Čel 116.

³²⁸ 2 *Kor* 1, 5.

³²⁹ *Mt* 25, 10.

³³⁰ 1Čel 117.

³³¹ *Bar* 3, 35; 4, 11; 5, 9.

³³² *Ps* 44, 16; 64, 13.

³³³ *Mt* 27, 59-60; 1Čel 118.

³³⁴ 1Čel 23.

Tisuću dvjesto dvadeset šeste godine od Gospodnjega utjelovljenja, 4. listopada, u nedjelju, nakon što se navršilo dvadeset godina da je najsavršenije pristajao uz Krista, *sljedeći* život i *stope*³³⁵ apostola, oslobođen okova smrtnoga života, apostolski se muž Franjo blaženo preselio ka Kristu. Pokopan u spomenutom mjestu, počeo je posvuda blistati s toliko raznih divnih čudesa da je u kratko vrijeme velik dio kugle zemaljske dovodio do toga da se divi novome dobu³³⁶.

Budući da je zbog sjajnih čudesa u raznim krajevima sve više postajao slavan i da su mu odasvud hrlili oni koji su se radovali što su njegovim dobročinstvom oslobođeni svojih nevolja, počeo je gospodin papa Grgur, kad je boravio u Perudi, sa svim kardinalima i prelatima ostalih crkava raspravljati o njegovu proglašenju svetim. Svi su se složili i svi su na to pristali. Čitaju i odobravaju čudesa, koja je Gospodin bio učinio na zagovor sluge svoga, i s najvećim pohvalama veličaju život i djelovanje blaženoga oca³³⁷.

Stoga su na to slavlje pozvani *zemaljski prvaci*³³⁸. Određenoga dana u grad Asiz s papom dolaze mnogi prelati s nebrojenim mnoštvom naroda. A kad su došli do mjesta pripremljena za tako svečan skup³³⁹, papa Grgur je najprije propovijedao *svemu narodu*³⁴⁰ i medonosnom ljubavlju naviještao slavu Božju. Veoma je prikladnim govorom hvalio svetog oca Franju, a dok je navješćivao čistoću njegova života suze su ga oblile³⁴¹.

Kad je završio propovijed, papa Grgur je *podigavši ruke*³⁴² prema nebu gromoglasno povikao govoreći: „Na hvalu i slavu svemogućega Boga Oca i Sina i Duha Svetoga i slavne djevice Marije i blaženih apostola Petra i Pavla i na čast slavne Rimske crkve! Posavjetovavši se s našom braćom i drugim prelatima, odlučujemo da se u popis svetaca uvrsti preblaženi otac Franjo, koga je Bog proslavio u nebu, a štovatelji na zemlji, i da se njegov blagdan svečano slavi na dan njegove smrti.“ Na te riječi počеше kardinali s papom gromkim glasom pjevati „Tebe Boga hvalimo“. Diže se potom glas svega naroda, a na zvuk zvonā i na *jeku truba*³⁴³ zemlja odjekuje od nebrojenih glasova, zrak se ispunja klicanjem, a zemlja se natapa suzama. Blista onaj dan, rasvjetljuju ga sjajne zrake. Gle tih zelenih *grana* maslina i drugoga *drveća*³⁴⁴ kao nedavno. Tu svečana odora sjajnije blistajući resi sve, a blagoslov mira veseli srca okupljenih³⁴⁵.

Na koncu papa Grgur silazi s prijestolja i sretnim usnama ljubi grob u kojemu je sveto tijelo posvećeno Bogu. Prinosi i *umnaža molitve*³⁴⁶ i slavi sveta otajstva. *Sav* narod pridodaje *hvale Bogu*³⁴⁷ i svecu prinosi darove zahvalnosti. To se dogodilo šesnaestoga srpnja tisuću dvjesto dvadeset osme godine od utjelovljenja Gospodinova, a druge godine pontifikata gospodina pape Grgura³⁴⁸.

---

³³⁵ *I Pt* 2, 21.

³³⁶ *1Čel* 88.

³³⁷ *1Čel* 123.

³³⁸ *Ps* 148, 11.

³³⁹ *1Čel* 124.

³⁴⁰ *Heb* 9, 19.

³⁴¹ *1Čel* 125.

³⁴² *Mk* 3, 20; 14, 34.

³⁴³ *Jš* 6, 20.

³⁴⁴ *Mt* 21, 8.

³⁴⁵ *1Čel* 126.

³⁴⁶ *Job* 40, 22.

³⁴⁷ *Lk* 18, 43.

³⁴⁸ *1Čel* 126.

Pošto je sve to obavljeno, tijelo presvetoga oca je nakon dvije godine svečano preneseno iz mjesta gdje je bilo pokopano u novu crkvu izvan gradskih zidina, nanovo izgrađenu njemu u čast. Ondje se naime u povodu te svečanosti slavio i generalni kapitul te se ondje sabralo veoma veliko mnoštvo braće iz raznih krajeva svijeta. Nadalje, toliko se mnoštvo svijeta ondje odasvud skupilo da ih grad nije mogao prihvatiti, nego su napunili polja i puteve u okolici. Budući da je bio spriječen drugim poslovima Crkve, ni gospodin papa Grgur nije mogao pribivati tolikoj svečanosti, nego je onamo s pismom poslao svečano izaslanstvo koje je izvijestilo o razlozima njegove odsutnosti. Bazilici svetoga Franje poslao je i zlatni križ, urešen draguljima, u koji je bilo ugrađeno drvo Gospodinova križa. Poslao je i opremu i posuđe što spadaju na službu kod oltara, i veoma skupocjeno svečano ruho. Samu pak crkvu, kojoj je bio postavio kamen temeljac, apostolskom je vlašću izuzeo od svake niže nadležnosti³⁴⁹. Bogu hvala. Amen.

Završava život svetoga Franje.

Počinju čudesa

Pošto smo, najkraće što smo mogli, izvijestili o životu i djelovanju, smrti i proglašenju svetim presvetoga našeg oca Franje, sada se poduzimamo da opišemo neka njegova čudesa, za koja smo doznali preko ljudi dostojnih vjere ili preko njihovih spisa. No nismo odlučili pripovjediti sva za koja smo doznali, jer kao što zbog njihove koristi mnoga treba pripovjediti, tako smo zbog njihove brojnosti mnoga prisiljeni prešutjeti³⁵⁰.

Blaženi dakle Franjo, stjegonoša vječnoga Kralja, prvo čudo učini onoga dana kad je pokopan. Na njegov je grob donesena jedna djevojčica, koja je godinu dana imala strašno izokrenut vrat i glavu savijenu uz rame te je mogla drugoga gledati samo iskosa. Čim stavi glavu pod lijes u koji je bilo položeno dragocjeno tijelo sluge Kristova, ona odmah ispravi vrat. Zaprepastivši se iznenadnoj promjeni na sebi, stade bježati i plakati. Na ramenu u koje je bila utonula njezina glava pojavila se rupa, koju zbog položaja bijaše načinila dugotrajna bolest³⁵¹.

Neki je dječak u Narnijskoj kneževini imao tako strašno zgrčenu potkoljenicu da je mogao hodati samo uz pomoć dvaju štapova. Tu je bolest imao od djetinjstva, postao je prosjak, a oca i majku nije ni poznao. Oslobodivši se te nevolje po zaslugama blaženoga Franje, mogao je bez štapa ići slobodno kamo je htio³⁵².

Kad je neki Nikola, građanin Foligna, imao zgrčenu nogu i od toga teško patio, da bi povratio prijašnje zdravlje, toliko je potrošio na liječnike da se zadužio više nego je htio i mogao. Na koncu, kad mu njihova pomoć nije uopće ništa koristila, toliko ga je mučio veoma velik bol da svojim jecajima i zapomaganjem susjedima noću nije dao spavati. Zavjetovao se Bogu i svetome Franji i dao da ga odnesu na njegov grob. Dok je noću u molitvi bio uz sveti lijes, ispruži nogu, veoma se razveseli i bez štapa ode kući³⁵³.

---

³⁴⁹ Ovo o prijenosu je izvorno (usp. 4Čel 17 i ŽivŠp 75-76).

³⁵⁰ Ovaj uvod u zbirku čudesa je izvoran (usp. ŽivŠp 56).

³⁵¹ 1Čel 127.

³⁵² 1Čel 128.

³⁵³ 1Čel 129.

Isto je tako neki dječak imao tako zgrčenu nogu da mu je koljeno prionulo uz prsa, a peta uz stražnjicu. Njegov je otac svoje tijelo trapio pojasom od kostrijeti, a majka se žestoko bičevala. Kad ga donesoše na grob svetoga Franje, ozdravi smjesta i potpuno³⁵⁴.

U gradu Fanu bijaše jedan zgrčen čovjek, kojemu su potkoljenice pune grčeva bile prionule uz stražnjicu. Širile su takav smrad da ga liječnici nisu htjeli ni primiti u bolnicu niti ga u njoj držati. On se zaslugom blaženoga našeg oca Franje, čije je milosrđe zazvao, malo nakon toga radosno oslobodio bolesti³⁵⁵.

Neka se djevojčica iz Gubbija, zbog zgrčenih ruku, godinu dana uopće nije mogla služiti svojim udovima. Da bi dobila milost ozdravljenja, njezina je dojilja s voštanim kipom odnese na grob blaženog oca Franje. Dok je ondje boravila osam dana, jednog joj se dana svi njezini udovi povratije uporabi za koju su prije obično bili prikladni³⁵⁶.

Jedan drugi dječak iz Monte Nera više je dana ležao pred vratima crkve u kojoj počiva tijelo svetoga Franje, jer nije mogao ni hodati ni sjediti. Od pojasa pa naniže otkazala mu je sva snaga i udovi. Jednoga dana uđe u crkvu i dotaknuvši grob preblaženoga oca Franje iziđe van zdrav i čitav. A pripovijedao je taj dječčić da mu, dok je ležao pred grobom slavnoga oca, pristupi neki mladić, obučen u odijelo braće, koji je bio ponad groba. U rukama je nosio kruške, zovnu ga i pružajući mu krušku osokoli ga da ustane. On uzimajući krušku iz njegovih ruku odgovori: „Gle, zgrčen sam i nikako ne mogu ustati.“ Pojeo je dobivenu krušku i počeo pružati ruku za drugom kruškom koju mu je pružao taj isti mladić. Dok ga je on ponovno poticao da ustane, osjećao se bolesnim i nije ustajao. Ali dok je pružao ruku za kruškom, spomenuti mu mladić dade krušku, uze ga za ruku, izvede ga van i iščeznu ispred njegovih očiju. Vidjevši da je zdrav i čitav, počeo glasno vikati i obznanjivati svim što mu se bilo dogodilo³⁵⁷.

Neka je žena iz mjesta koje se zove Coccorano s gnojnim oteklinama donesena na grob blaženoga oca. Nije se mogla služiti nijednim udom osim jedino jezikom. Nakon što se *neko vrijeme zadržala*³⁵⁸ pred lijesom svetoga muža, ustala je posve izliječena³⁵⁹.

Kad je neki drugi građanin iz Gubbija svoga zgrčena sina u kovčegu donio na grob svetoga oca, dobio ga je natrag zdrava i čitava. Bio je naime tako jako zgrčen da su mu tabani slijepljeni uz stražnjicu gotovo posve usahnuli³⁶⁰.

Neki čovjek po imenu Riccomagno, u biskupiji Volterra, jedva je mogao puzati po tlu. Zbog grozne nadutosti bila ga je napustila i vlastita majka. On se zavjetova svetome Franji i odmah ozdravio³⁶¹.

U istoj su biskupiji dvije žene, Viridis i Sanguinea, bile tako zgrčene da se uopće nisu mogle kretati, nego su ih nosili. Bile su im izranjene ruke o koje su se pri kretanju opirale. Na sam su zavjet ozdravile³⁶².

---

³⁵⁴ 1Čel 130.

³⁵⁵ 1Čel 131.

³⁵⁶ 1Čel 132.

³⁵⁷ 1Čel 133.

³⁵⁸ Mt 25, 5.

³⁵⁹ 1Čel 134.

³⁶⁰ 1Čel 134.

³⁶¹ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 168).

³⁶² Čudo je izvorno (usp. 3Čel 169).

Nekog Jakova iz mjesta Poggibonsi, budući da je bio tako poguren i zgrčen da su mu usta bila na koljenima, njegova majka, udovica, odnese u jednu kapelicu blaženoga Franje, pomoli se Bogu za njegovo ozdravljenje i kući ga odvede zdrava i čitava³⁶³.

U mjestu Vicalvi nekoj je ženi usahla ruka po zaslugama svetoga oca Franje postala jednaka onoj drugoj³⁶⁴.

Neka se žena u gradu Capui zavjetovala da će osobno pohoditi grob blaženoga Franje. Zbog obiteljskih stvari zaboravila je na svoj zavjet i smjesta joj se uze desna strana tijela. Zbog ukočenih mišića ni glavu ni ruku nije mogla nikamo okretati. Zbog toga je puna bolova neprestanim zapomaganjem mučila svoje susjede. Kad su onuda prolazila dvojica braće, zamoljeni od nekog svećenika, udoše k jadnici. Ona je priznala da je propustila izvršiti zavjet, a kad od njih dobi blagoslov, istoga časa ustade zdrava. Po kazni postade mudrija te bez odugovlačenja ispuni ono što je bila zavjetovala³⁶⁵.

Spavajući u sjeni jednog stabla, Bartolomej iz Narnija đavolskim je zahvatom posve izgubio potkoljenicu i petu. Budući da bijaše veoma siromašan, nije znao kome da se obrati. Ali ljubitelj siromaha, Kristov stjegonoša Franjo, *ukaza mu se u snu*³⁶⁶ i zapovjedi mu da pođe u jedno mjesto. Dok se onamo vukao, skrenuo je s pravog puta, pa *začu glas koji mu govoraše*³⁶⁷: „*Mir tebi*³⁶⁸! Ja sam onaj kome si se zavjetovao.“ I dovede ga u ono mjesto pa, kako mu se činilo, jednu ruku stavi na stopalo, a drugu na potkoljenicu, i tako ozdravi usahle udove. On tada *bijaše poodmakle dobi*³⁶⁹, a šest je godina bio tako uzet³⁷⁰.

O slijepima, nijemima i gluhima

Neka žena imenom Sabilia bijaše više godina slijepa. Žalosnu je slijepu dovedoše na grob čovjeka Božjeg. Ali zadobivši prijašnji vid radosno kličući vrati se kući³⁷¹.

U selu Vicalvi, u biskupiji Sora, majka kćerku od rođenja slijepu dovede u neku kapelicu blaženoga Franje, zazva Kristovo ime i po zaslugama blaženoga Franje zavrijedi zadobiti vid koji nikada nije imala³⁷².

U gradu Arezzu, u crkvi blaženoga Franje podignutoj blizu grada, neka žena koja nije vidjela sedam godina zadobi izgubljeni vid³⁷³.

U tome istom gradu vid je zadobio sin siromašne žene od blaženoga Franje, kome se majka zavjetovala³⁷⁴.

Neki je slijepac iz Spella pred grobom svetoga tijela zadobio davno izgubljeni vid³⁷⁵.

---

³⁶³ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 170).

³⁶⁴ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 171).

³⁶⁵ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 172).

³⁶⁶ Mt 2, 13.

³⁶⁷ Dj 9, 4.

³⁶⁸ Dn 10, 19.

³⁶⁹ Jš 13, 1.

³⁷⁰ 1Čel 135.

³⁷¹ 1Čel 136.

³⁷² Čudo je izvorno (usp. 3Čel 131).

³⁷³ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 132).

³⁷⁴ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 133).

³⁷⁵ 1Čel 136.

U mjestu Poggibonsi, u firentinskoj biskupiji, bila je neka slijepa žena. Objavljeno joj je da pohodi jednu kapelicu blaženoga Franje. Dok je dovedena onamo ležala jadna pred oltarom, iznenada zadobi vid te se bez vođe vrati svojoj kući³⁷⁶.

Kad je na desno oko posve oslijepila jedna druga žena iz Camerina, njezini joj roditelji na slijepo oko položiše platno koje je blaženi Franjo bio dotaknuo. Pošto su tako izvršili zavjet, zahvališe Bogu i svetome Franji za povraćeni vid³⁷⁷.

Nešto se slično dogodilo jednoj ženi iz Gubbija, koja se, pošto je izvršila zavjet, obradovala da opet posjeduje prijašnji vid³⁷⁸.

Neki je asiški građanin pet godina bio slijep. Budući da je blaženi Franjo s njim bio prijatelj još za života, kad je zamolio blaženoga čovjeka spominjući prijašnje prijateljstvo, ozdravio je dotaknuvši njegov grob³⁷⁹.

Kad je očinji vid izgubio Alberto iz Narnija, te su mu očni kapci visjeli preko očnih jabučica, zavjetovao se blaženome Franji te je zavrijedio da dobije vid i ozdravi³⁸⁰.

U gradiću Pieve jedan je siromašni mladić bio *od svoga rođenja*³⁸¹ gluh i nijem. Jezik mu je bio tako osakaćen i kratak da se onima koji su ga više puta pregledali činilo kako je posve odsječen. Neki ga je čovjek imenom Marko radi Boga primio na noćenje. Uvidjevši da će mu dobro služiti, čovjek ga trajno zadrža kod sebe. Dok je spomenuti čovjek sa svojom ženom jedne noći večerao, a dječak ih posluživao, čovjek reče ženi: „Smatrao bih to najvećim čudom da blaženi Franjo ovome vrati sluh i govor.“ I doda: „Ako se blaženi Franjo radi ljubavi svoje udostoji to učiniti, *zavjetujem se Gospodinu Bogu*³⁸² da ću se za ovog dječaka brinuti dok bude živio.“ Gle čuda! Jezik smjesta izraste, dječak *progovori i reče*³⁸³: „Živio sveti Franjo, koga vidim kako gore stoji i koji mi je udijelio i govor i sluh! Što ću sada reći svijetu?“ Njegov hranitelj odgovori: „*Hvalit ćeš Boga*³⁸⁴ i *on će spasiti ljude*³⁸⁵ mnoge.“ Ljudi onoga kraja, koji su ga otprije poznavali, veoma su se divili³⁸⁶.

Neki mladić po imenu Villa nije mogao ni hodati ni govoriti. Za njega se njegova majka s vjerom zavjetovala, načinila voštani kipić i s velikom ga pobožnošću odnijela u mjesto u kojemu je počivao blaženi otac Franjo. Kad se vratila kući, našla je sina kako hoda i govori³⁸⁷.

Neki je čovjek u peruđinskoj biskupiji bio posve lišen govora i riječi, usta su mu uvijek bila otvorena i strašno je zijevao. Grlo mu je naime bilo jako otečeno i upaljeno. A kad je došao u mjesto gdje počiva presveto tijelo i htio stepenicama doći do njegova groba, izbacio je mnogo krvi. Posve ozdravi, stade govoriti i usta zatvarati i otvarati kako je red³⁸⁸.

---

³⁷⁶ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 135).

³⁷⁷ 1Čel 136.

³⁷⁸ 1Čel 136.

³⁷⁹ 1Čel 136.

³⁸⁰ 1Čel 136.

³⁸¹ *Iv* 9, 1.

³⁸² *Ps* 131, 2.

³⁸³ *Post* 8, 15.

³⁸⁴ *Ps* 68, 31.

³⁸⁵ *Ps* 35, 7.

³⁸⁶ 1Čel 147-148.

³⁸⁷ 1Čel 149.

³⁸⁸ 1Čel 149.

Neka je žena imala kamenčić u grlu, od prevelike žege jezik joj je usahnuo. Nije mogla ni govoriti ni jesti ni piti. Budući da nakon uzimanja mnogih lijekova nije osjetila nikakvu korist ni olakšanje, na koncu se u srcu zavjetovala blaženome Franji, odmah joj se meso otvori te izbaci kamenčić iz grla³⁸⁹.

Neki je mladić u gradiću Grecciu bio izgubio sluh, pamćenje i govor. Roditelji ga skrušeno zavjetovaše blaženome Franji, ispuniše zavjet i dobiše ga natrag zdrava i čitava³⁹⁰.

Bartolomej iz gradića Arpina u biskupiji Sora sedam je godina bio bez sluha, a opet ga je zadobio na zaziv imena blaženoga Franje³⁹¹.

Neka je žena iz sela Piazza Armerina na Siciliji izgubila sposobnost govora, jezikom se srca pomolila blaženome Franji i ponovno je zadobila željeni dar govora³⁹².

Neki je svećenik u gradu Nicosiji po običaju ustao na jutarnju. Kad čitač od njega zatraži blagoslov, on piskutajući odgovori nešto na nerazumljivu jeziku. Tako je bez svijesti odnesen kući, cijeli mjesec dana bio je nijem. Kad se po savjetu nekog Božjeg čovjeka zavjetovao svetome Franji, ozdravio je od duševne bolesti i povratio mu se dar govora³⁹³.

O gubavcima i opsjednutima

U San Severinu je neki mladić imenom Atto bio sav gubav. Svi su mu udovi bili otečeni i zadebljani, sve je oko sebe promatrao strašnim pogledom. Tako jedan, trajno ležeći na bolesničkoj postelji, svojim je roditeljima zadavao veliku žalost. Otac mu jednoga dana priđe i savjetova ga da se zavjetuje blaženome Franji. Kad on na to radosno pristade, otac je donio vrpcu za svijeću da njome izmjeri njegovu visinu. Mladić se zavjetovao da će svake godine blaženome Franji nositi svijeću te dužine. Čim je položio zavjet, odmah je ustao s kreveta očistivši se od gube³⁹⁴.

Nekog drugog čovjeka po imenu Bonuomo, iz grada Fana, uzeta i gubava, roditelji donesoše u crkvu blaženoga Franje i potpuno ozdravi od obiju bolesti³⁹⁵.

Kad je Petar iz Foligna jednom zgodom hodočastio u svetište svetoga Mihovila te se na nekom izvoru napio vode, učinilo mu se da je popio đavle. Tako je opsjednut tri godine govorio najgore i činio grozne stvari. Čim je dotaknuo grob preblaženoga oca, dok su ga đavli okrutno razdirali, čudesno je oslobođen đavala³⁹⁶.

Jednoj ženi iz Narnija, koja je imala đavla, blaženi je Franjo *u videnju*³⁹⁷ zapovjedio da načini znak križa. Budući da se sišavši s uma uopće nije znala prekrstiti, blaženi joj otac načini znak križa i od nje otjera svu muku đavolsku³⁹⁸.

I mnoge je druge muškarce i žene svetac Božji oslobodio od ove kuge. Budući da ih je nebrojeno mnoštvo, s pravom ćemo ih prešutjeti³⁹⁹.

---

³⁸⁹ 1Čel 150.

³⁹⁰ 1Čel 150.

³⁹¹ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 143).

³⁹² Čudo je izvorno (usp. 3Čel 144).

³⁹³ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 145).

³⁹⁴ 1Čel 146.

³⁹⁵ 1Čel 146.

³⁹⁶ 1Čel 137.

³⁹⁷ Br 12, 6.

³⁹⁸ 1Čel 138.

O četvero mrtvih koje je uskrisio i o mnogim drugima koje je od smrti izbavio

Dok se neki dječak u grdu Capui s mnogo drugova igrao na obali rijeke Volturna, zbog velikog je neopreza pao u rijeku. *Rijeka brzica*⁴⁰⁰ brzo ga proguta i mrtva ga sahrani u mulju. A kad su dječaci koji su se s njim igrali na rijeci stali zapomagati, na ono mjesto brzo dotrčaše mnogi muškarci i žene, pa doznavši za dječaka stadoše vapiti: „Sveti Franjo, sveti Franjo, vrati dječaka njegovu ocu i djedu, koji su se znojili služeći tebi!“ Dječakov otac i djed su doista, koliko su samo mogli, pobožno posluživali u jednoj crkvi podignutoj u čast blaženoga Franje. Kako je sav puk ponizno i uporno zazivao zagovor blaženoga Franje, čuvši povike pristupi neki plivač koji je stajao podalje. I nakon dulje stanke doznavši da je dječak pao u rijeku, *zazvavši ime*⁴⁰¹ Kristovo i pouzdajući se u zasluge blaženoga Franje, svuče odjeću i gol se baci u rijeku. Budući da uopće nije znao na kojem je mjestu dječak pao, stao je brižljivo amo-tamo pretraživati obale i dno rijeke. Na koncu je po Božjoj volji pronašao mjesto, na kojemu je mulj u obliku groba bio pokrio dječakov leš. Iskopa ga, iznese van i sa žalošću ustanovi da je mrtav. Premda je narod koji je tu stajao doista vidio mrtva mladića, ipak je plakao, jecao i vapio: „Sveti Franjo, vrati dječaka njegovu ocu!“ I Židovi koji su bili došli, ponukani naravnom pobožnošću, vikali su to isto: „Sveti Franjo, vrati dječaka njegovu ocu!“ Blaženi se Franjo ukaza kao izmoljen pobožnošću puka i ponukan molbama smjesta uskrisi dječaka. Kad on ustade na radost i divljenje sviju, ponizno zamoli da ga odnesu u crkvu blaženoga Franje. Zatim su svi zahvalili Bogu, koji se po svome sluzi udostojao učiniti tako velike stvari⁴⁰².

U gradu Sessi, u ulici zvanj Kod stupova, đavao, zatornik duša i ubojica tijelā, sruši i razori jednu kuću. Premda se naime upinjao da ubije mnogo dječaka koji su se uz tu kuću igrali dječjih igara, proguta samo jednog mladića, koga kuća rušeći se smjesta ubi. Odasvud se strčaše muškarci i žene na tresak kuće koja se rušila, pa ovdje-ondje podižući drvenu građu, jednoj majci pokazашe mrtva sina. Ona je grebući lice i čupajući kose veoma gorko jecala, lila potoke suza i iz svega grla vikala: „Sveti Franjo, sveti Franjo, vrati mi moga sina!“ Ali ne samo ona, svi su prisutni, i muškarci i žene, gorko plakali i govorili: „Sveti Franjo, vrati sina jednoj majci!“ Majka se nakon sat vremena, odahnuvši od tolike boli i *došavši k sebi*⁴⁰³, ovako zavjetovala: „O sveti Franjo, vrati meni prebijednoj moga voljenog sina, a ja ću opasati tvoj oltar srebrnom niti, pokrit ću ga novim platnom i svijećama ću opasati cijelu tvoju crkvu.“ A kad nasto noć, položiše leš na ležaj i iščekivahu sutrašnji dan da ga pokopaju. No oko ponoći mladić se počeo micati, a kad mu se stopliše udovi, prije nego dan osvanu, sav oživje i stade slaviti Boga. Ugledavši ga zdrava i čitava, sav puk i kler veoma pobožno zahvali blaženome Franji⁴⁰⁴.

Na Siciliji je neki mladić po imenu Girlandino, rodod iz Raguse, za vrijeme berbe s roditeljima pošao u vinograde. Kad je u posudi s vinom ušao pod tijesak da napuni mjehove, iznenada je njegovu glavu, jer se pomaknula hrpa drva, smrtonosno pogodilo veliko kamenje kojim se pritišće drop. Otac pritrča sinu, ali mu u očaju ne pomože, nego ga ostavi pod teretom onako kako je pao. Brzo su dojurili vinogradari čuvši tužni glas zapomaganja i, žaleći jadnoga oca, izvukli su sina ispod urušena kamenja. Umotali su mrtvo tijelo, stavili ga po strani i samo su se brinuli za njegov ukop. Njegov se pak otac prostro pred Isusove noge i uporno molio da mu se

---

³⁹⁹ 1Čel 138.

⁴⁰⁰ Ps 45, 5.

⁴⁰¹ Dj 22, 16.

⁴⁰² Čudo je izvorno (usp. 4Čel 15).

⁴⁰³ Dj 12, 11.

⁴⁰⁴ Čudo je izvorno (usp. 4Čel 15).

udostoji, po zaslugama svetoga Franje čija se svetkovina približavala, vratiti sina jedinca. Jecajući je molio, zavjetovao se na djela milosrđa i obećavao da će vrlo brzo pohoditi kosti svetoga čovjeka. U međuvremenu je dotrčala majka sva žalosna, smjesta pala po mrtvome sinu i kukajući udvostručila je žalost onima koji su tugovali. Dječak odmah ustade i stade koriti one koji su se žalostili i veselili se što je oživio zagovorom svetoga Franje. Potom ljudi koji su se strčali stadoše *hvaliti Gospodina na visinama*⁴⁰⁵, što je mrtvacu oslobodio pogrebnoga užeta⁴⁰⁶.

A četvrtog je mrtvacu oživio u Njemačkoj, o čemu je gospodin papa Grgur, u vrijeme prijenosa blaženoga Franje, apostolskim pismom obavijestio i obradovao svu braću koja su se okupila u Asizu radi prijenosa i kapitula. Tijek ovoga čuda nisam opisao jer ga nisam znao, ali vjerovao sam da je papinsko svjedočanstvo izvrsnije od bilo kojeg izvještaja. Sada prijedimo na ostale, koje je izvukao iz samih ralja smrti⁴⁰⁷.

Na Siciliji, u selu Piazza Armerina, duša je nekog mladića crkvenim molitvama preporučena njezinu Stvoritelju. No kad se njegov ujak zavjetovao, po zagovoru svetoga oca pozvan je natrag sa samih vrata smrti⁴⁰⁸.

U istom je selu neki mladić po imenu Aleksandar s drugovima vukao uže iznad klisure. Kad je uže puklo, strmoglavio se u klisuru i, vjerovalo se, iznesen mrtav. Kad ga je njegov otac, sav u suzama i jecajima, zavjetovao Kristovu svecu Franji, dobi ga natrag zdrava i čitava⁴⁰⁹.

Jedna je žena u nekom gradu болоvala od tuberkuloze i već bila pri kraju života. I dušu su joj već preporučili. No nazočni su zazvali presvetoga oca i odmah *ozdravi*⁴¹⁰.

Kad su dva čovjeka svojim poslom došla skupa u Monte Trapani, jedan se od njih *na smrt*⁴¹¹ razboli. Liječnici mu biše pozvani i dođoše u pomoć, ali njegovu ozdravljenju nisu ništa pridonijeli. Njegov se zdravi drug ovako *zavjetova*⁴¹²: da će, ako njegov bolesni drug po zagovoru blaženoga zadobije ozdravljenje, svake godine na svečanoj misi slaviti njegov blagdan. Tako se zavjetovavši, vrati se kući i bolesnika koga je bio ostavio bez glasa i svijesti te bio uvjeren da je već preminuo nađe zdrava kao prije⁴¹³.

Neko je dijete iz grada Todija osam dana kao mrtvo *ležalo u krevetu*⁴¹⁴. Usta mu bijahu zatvorena, oči bez vida, a koža na licu, rukama i nogama crna poput lonca. I kad su svi su bili izgubili nadu u njegovo ozdravljenje, on je na zavjet svoje majke čudesno brzo ozdravio. Premda kao djetesce *nije znao govoriti*⁴¹⁵, tepajući govoraše da ga je ozdravio blaženi Franjo⁴¹⁶.

Neki je mladić bio na vrlo visoku mjestu, s njega je pao i izgubio dar govora i nijednim se udom više nije mogao služiti. *Tri dana nije ni jeo ni pio*⁴¹⁷ pa su povjerovali da je mrtav. No njegova majka nije uopće tražila pomoć liječnika, nego je od blaženoga Franje molila

---

⁴⁰⁵ Ps 148, 1.

⁴⁰⁶ Čudo je izvorno (usp. 4Čel 15).

⁴⁰⁷ Čudo je izvorno (usp. 4Čel 15).

⁴⁰⁸ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 62).

⁴⁰⁹ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 63).

⁴¹⁰ Mt 12, 13. Čudo je izvorno (usp. 3Čel 64).

⁴¹¹ Ps 67, 21.

⁴¹² Ps 131, 2.

⁴¹³ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 66).

⁴¹⁴ Mt 9, 2.

⁴¹⁵ Jr 1, 6.

⁴¹⁶ 1Čel 139.

⁴¹⁷ Dj 9, 9; Mt 11, 8.

ozdravljenje. Pa kad se zavjetovala, primi ga natrag živa i zdrava te stade hvaliti Stvoriteljevu svemogućnost⁴¹⁸.

Neki je dječak iz Arezza imenom Gualterio neprestano trpio groznicu i mučile su ga dvije otekline. Svi su liječnici od njega odustali. Kad su se roditelji zavjetovali blaženome Franji, vratilo mu se željeno zdravlje⁴¹⁹.

O bolesnicima s vodenom bolesti, o uzetima i o onima s kilom

U gradu Fanu neki je čovjek bolovao od vodene bolesti. Blaženi ga je Franjo posve oslobodio te bolesti⁴²⁰.

Neka je žena iz grada Gubbija *ležala u krevetu*⁴²¹ uzeta. Kad je za svoje ozdravljenje treći put zazvala ime blaženoga Franje, bolest ju je napustila i ozdravila je⁴²².

Neku je djevojku iz Arpina, u biskupiji Sora, uzetost toliko obuzela, udovima se nije mogla služiti, mišići su joj usahnuli, uopće nije mogla djelovati poput ljudi, te se prije činilo da je davao muči nego da živi ljudskim dahom. Ta ju je bolest toliko skršila te se činilo da se vratila u kolijevku. Na koncu ju je njezina majka, po božanskom nadahnuću, u kolijevci odnijela u crkvu blaženoga Franje pored Vicalvija. Kad se u njoj pomolila i isplakala, djevojka je oslobođena od svake bolesti te se vratila u svoju dob i zdravlje⁴²³.

U tome istom mjestu nekoga je mladića uzetost toliko skršila da su mu usta bila zatvorena, a oči izokrenute. Majka ga odnese u već spomenutu crkvu. Budući da se taj mladić nije mogao nikako kretati, majka se umjesto njega ponizno molila, te mu se prije nego što dođe kući vrati prijašnje zdravlje⁴²⁴.

Neka je djevojka po imenu Ubertina, u mjestu Poggibonsi, bolovala od teške, neizlječive padavice. Izgubivši svaku nadu u ljudsku pomoć, njezini roditelji uporno zazivahu pomoć blaženoga Franje. Složno su se zavjetovali blaženiku da će svake godine postiti dan uoči njegova blagdana i da će na dan njegova blagdana nahraniti nekoliko siromaha ako njihovu kćer oslobodi tako neobične bolesti. Čim su se zavjetovali, djevojka je posve ozdravila, i nakon toga nije više imala napadaja te bolesti⁴²⁵.

Petru Mancanelli iz grada Gaete bila je oduzeta ruka, a usta mu se izokrenula sve do uha. Pokoravajući se savjetima liječnika, izgubio je i vid i sluh. Na koncu se ponizno zavjetovalo blaženome Franji i tako se zagovorom preblaženoga muža oslobodio sve rečene bolesti⁴²⁶.

Neki je građanin iz Todija toliko patio od bolesti zglobova da zbog teških bolova uopće nije mogao spavati. Kad se na koncu činilo da ga nestaje, a liječnici mu nikakvim lijekom nisu uspjeli pomoći, on pred nekim svećenikom zavapi blaženome Franji i, pošto se zavjetova, izmoli prijašnje zdravlje⁴²⁷.

---

⁴¹⁸ 1Čel 140.

⁴¹⁹ 1Čel 140.

⁴²⁰ 1Čel 141.

⁴²¹ Mt 9, 2.

⁴²² 1Čel 142.

⁴²³ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 72).

⁴²⁴ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 73).

⁴²⁵ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 74).

⁴²⁶ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 75).

⁴²⁷ 1Čel 141.

Kad je neki Bontadoso u nogama trpio tako tešku bol da se uopće nije mogao kretati, izgubivši tek i san, jedna mu je žena savjetovala da se skrušeno zavjetuje blaženome Franji. A kad je on, pritisnut prevelikim bolom, rekao kako ne vjeruje da je Franjo svet, a žena ga ipak još upornije poticala, ovako se zavjetova: „Zavjetujem se svetome Franji i vjerujem da je on svet ako me u roku od tri dana oslobodi ove bolesti.“ Na vlastito čuđenje, on odmah ustade i vrati mu se zdravlje koje bijaše izgubio⁴²⁸.

Neka je žena više godina ležala na svojoj bolesničkoj postelji budući da se nikako nije mogla kretati. Blaženi je Franjo ozdravi te je obavljala svoje poslove⁴²⁹.

Nekog je mladića u gradu Narniju deset godina pritiskala vrlo teška bolest tako da je sav otekao, a nijedan ga lijek nije mogao izliječiti. Majka ga zavjetova svetome Franji i on od njega odmah primi blagodat ozdravljenja⁴³⁰.

U tome je istom gradu jedna žena osam godina imala usahlu ruku te njome ništa nije mogla raditi. Njoj *se* blaženi Franjo *ukaza u viđenju*⁴³¹ i opruži joj ruku te ona u radu postade jednaka onoj drugoj⁴³².

Neki je čovjek u gradu Spellu dvije godine tako trpio od kile da su mu na donjem dijelu ispadala sva crijeva. Dugo ih nije mogao vratiti unutra na njihovo mjesto. Stoga se obratio liječnicima, no izgubivši nadu u njih, obratio se Bogu za pomoć. Čim je pobožno zazvao zagovor blaženoga Franje, odmah je čudesno ozdravio i zaprepastio one koji su ga poznavali⁴³³.

Neki je mladi čovjek imenom Ionata, u biskupiji Sora, imao tako tešku kilu da mu liječnici lijekovima uopće nisu mogli pomoći. Dogodi se jednoga dana da je njegova žena išla u neku crkvu blaženoga Franje. Dok je molila za muževo zdravlje, jedan joj od braće prostodušno reče: „Idi, reci svome mužu da se zavjetuje blaženome Franji i mjesto puknuća znamenuje znakom križa.“ Kad se vrati, ona to reče mužu. On se zavjetova blaženome Franji, križem znamenova mjesto puknuća i crijeva se odmah vratiše na svoje mjesto. Čovjek *se čudio iznenadnu i neočekivanu ozdravljenju*⁴³⁴ te se stao mnogim kretnjama uvjeravati je li istinsko ozdravljenje koje mu se iznenada osmjehnulo. Dok je ležao u teškoj ognjici, blaženi Franjo mu *se ukaza u snu*⁴³⁵, *pozva ga po imenu i reče*⁴³⁶: „*Ne boj se*⁴³⁷, Ionata, jer ćeš ozdraviti *od svoje bolesti*“⁴³⁸. Ovo čudo uživa najveću vjerodostojnost, jer se blaženi Franjo ukazao jednom pobožnom čovjeku imenom Robert, a kad ga je ovaj upita tko je, odgovorio je: „Ja sam Franjo, a došao sam da ozdravim jednog svog prijatelja“⁴³⁹.

Na Siciliji je nekog čovjeka imenom Petar, kojemu se kila iznenada provalila, čudesno ozdravio čim je obećao da će pohoditi njegov grob⁴⁴⁰.

---

⁴²⁸ 1Čel 142.

⁴²⁹ 1Čel 141.

⁴³⁰ 1Čel 141.

⁴³¹ *Dn* 4, 10; *Mt* 9, 20.

⁴³² 1Čel 141.

⁴³³ 1Čel 144.

⁴³⁴ *Mudr* 5, 2.

⁴³⁵ *Mt* 1, 20.

⁴³⁶ *Iz* 40, 26.

⁴³⁷ *Lk* 5, 10.

⁴³⁸ *Lk* 13, 12

⁴³⁹ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 114).

⁴⁴⁰ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 115).

O dvjema ženama koje ozdraviše od krvarenja i o nekim drugim bolesnicima

Neka je žena plemenita roda imenom Rogata, iz biskupije Sora, od krvarenja bolovala dvadeset tri godine⁴⁴¹. Kad je čula nekog dječaka kako rimskim govorom pjeva o čudesima koja je tih dana Bog bio učinio po blaženome Franji, veoma se ražalosti i briznu u plač. Vjera joj se ražari te poče u sebi ovako govoriti⁴⁴²: „O blaženi oče Franjo, koji si slavan po tolikim čudesima, ako bi se udostojao mene osloboditi od te bolesti! Dosad još nisi učinio tako veliko čudo.“ Često je naime izgledalo da će spomenuta žena izdahnuti zbog prevelikog krvarenja, a ako bi kadšto krvarenja bilo manje, cijelo bi joj tijelo nateklo. Što da više pripovijedam? Nakon nekoliko dana je osjetila da je ozdravila po zagovoru blaženoga Franje. I njezina je sina imenom Marina, koji je imao zgrčenu ruku, svetac Božji ozdravio čim se zavjetovao⁴⁴³.

Blaženi je Franjo, stjegonoša Kristov, ozdravio i jednu ženu na Siciliji koju je krvarenje⁴⁴⁴ mučilo sedam godina⁴⁴⁵.

Kad je neka žena na tome istom otoku doznala da je blagdan blaženoga Franje, nije se htjela suzdržati od teška posla⁴⁴⁶, nego je preda se stavila naćve. Kad je u njih stavljala brašno i mijesila ga zasukavši rukave, opazila je da je brašno poprskano krvlju. Gledajući to sa zaprepaštenjem, žena je počela dozivati susjede. Što je njih više pristizalo na taj prizor, to su se više povećavali tragovi krvi u tijestu. Žena se pokaja da je učinila što je bila učinila i zavjetova se⁴⁴⁷ da ubuduće na blagdan svetoga Franje neće raditi teški posao. Čim je tako čvrsto obećala, iz tijesta je nestalo tragova krvi⁴⁴⁸.

Neki je klerik iz Vicalvija imenom Matej popio smrtonosan⁴⁴⁹ otrov. Od njega se toliko razbolio i onemoćao da nije mogao ni govoriti, i samo je iščekivao skorbu smrt. Dođe mu svećenik da ga ispovjedi, ali iz njega nije mogao iščupati nijednu riječ. On se pak u svome srcu⁴⁵⁰ skrušeno molio Kristu da ga oslobodi po zaslugama blaženoga Franje. Čim je spomenuo ime blaženoga Franje, pred nazočnim je svjedocima povratio otrov⁴⁵¹.

Kad je neki čovjek teško ranjen željeznom strelicom, strelica je ušla kroz očni kapak i zadržala se u glavi, liječnici mu ničim nisu mogli pomoći. On se onda pobožno i skrušeno zavjetova svecu Božjem Franji, vjerujući da mu on svojim zagovorom može pomoći. Dok je malo počivao i spavao, sveti Franjo mu je u snu rekao⁴⁵² da sa stražnje strane izvuče strelicu. Kad je slijedećega dana učinio onako kako u snu bijaše vidio⁴⁵³, oslobodio se bez velike teškoće⁴⁵⁴.

Jedan je brat tako teško patio od bolesti crijeva da je zdvajao u bilo kakvo izlječenje. Kad je od svoga ministra zatražio dopuštenje da pohodi grob blaženoga Franje, a ministar mu ga uskratilo

---

⁴⁴¹ Mt 9, 20.

⁴⁴² Lk 7, 49.

⁴⁴³ Čudo je izvorno (usp. 4Čel 16).

⁴⁴⁴ Mt 9, 20.

⁴⁴⁵ Čudo je izvorno (usp. 4Čel 16).

⁴⁴⁶ Lev 23, 7.

⁴⁴⁷ Ps 131, 2.

⁴⁴⁸ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 107).

⁴⁴⁹ Mt 16, 18.

⁴⁵⁰ Ps 13, 1.

⁴⁵¹ Čudo je izvorno (usp. 4Čel 16).

⁴⁵² Post 31, 24.

⁴⁵³ Post 31, 10.

⁴⁵⁴ 1Čel 143.

da zbog umora ne zapadne u još veću pogibelj, brat se ražalostio i neko je vrijeme tugovao. Jedne noći sveti Franjo stade preda nj i reče: „Sinko, nemoj se više žalostiti, nego svuci kožuh koji si navukao, skini oblog, opslužuj svoje pravilo i odmah ćeš ozdraviti.“ On *ujutro ustade*⁴⁵⁵, učini sve po njegovoj zapovijedi i odmah zadobi obećano ozdravljenje⁴⁵⁶.

O onome koga je oslobodio okova i o dvama drugim čudima

Dok je na Petrovoj stolici sjedio gospodin papa Grgur IX., u raznim je krajevima nužno nastao progon krivovjercaca. U vrijeme toga progona neki je čovjek imenom Petar, iz mjesta Alife, bio optužen za krivovjere i u Rimu uhvaćen među krivovjercima. Njega je gospodin papa Grgur na čuvanje predao biskupu Tivolija. On ga je pod prijetnjom da bude lišen biskupije uzeo i baci u okove. No budući da je njegova jednostavnost upućivala na nevinost, staviše ga u blaži zatvor. Neki plemići toga grada, kako se priča, želeći da biskup koga su otprije mrzili upadne u kaznu kojom mu se prijetilo, potajno spomenutom Petru savjetovahu da pobjegne. On ih poslušao, jedne noći iziđe i brzo daleko pobježe. Kad je biskup to doznao, teško mu to pade i sa strahom je očekivao kaznu, ali ništa manje nije bio žalostan što se ispunila želja njegovih neprijatelja. Stoga upotrijebi svu pomnju, na sve strane razasla uhode, pronađe onog jasnika pa ga kao nezahvalnika smjesti u stroži zatvor. Zatvor je pretvorio u tamnicu opasanu jakim zidinama. Iznutra ju je obložio debelim daskama koje je učvrstio željeznim čavlima. Bacio ga je u željezne *okove*⁴⁵⁷ teške više libara, hranu mu je davao *na mjeru* i piće *na mjeru*⁴⁵⁸. A kad već bila isključena svaka nada u oslobođenje, budući da Bog ne dopušta *da nevinost propada*⁴⁵⁹, Bog mu je svojom dobrotom brzo pritekao u pomoć. Taj je čovjek stao mnogim vapajima i molitvama zazivati blaženoga Franju da mu se smiluje, jer je bio čuo da je već predvečerje njegova blagdana. Taj je čovjek imao veliku vjeru u svetoga Franju, jer je, kako je govorio, bio čuo da su ga krivovjerci veoma obljavali. Noć uoči svoga blagdana, u suton, blaženi se Franjo smilova, siđe u tamnicu, pozva po imenu onoga čovjeka i zapovjedi mu da brzo ustane. On *se prestraši*⁴⁶⁰ i upita ga tko je on, pa ču da je to blaženi Franjo. On ustade, dozva čuvara i reče: „*Veoma se zapanjih*⁴⁶¹ i smetoh, jer ovdje je netko tko mi zapovjedi da ustanem, a veli da je sveti Franjo.“ A stražar mu odvrati: „Jadničče, lezi i mirno spavaj. Ta luduješ jer danas nisi dobro jeo.“ No dok mu svetac Božji još uvijek zapovijedaše da ustane, oko podne vidje kako se okovi na njegovim nogama raskinuše i brzo padoše na zemlju. Osvrćući se po tamnici, vidje kako se daske rastavljaju premda su pričvršćene čavlima i da mu je otvoren put za izlazak. Iako oslobođen, on zaprepašten nije znao bježati, nego je na vratima vikao i prestrašio sve stražare. Kad oni javiše biskupu da se on oslobodio okova, misleći da je pobjegao jer još nije bio čuo za čudo, biskup od straha pade s mjesta gdje je sjedio jer je bio slab. A kad je čuo sve po redu, pobožno ode u tamnicu i jasno *je spoznao moć*⁴⁶² Božju i ondje *se pomoli Gospodinu*⁴⁶³. Okovi su potom doneseni pred gospodina

---

⁴⁵⁵ *Post* 19, 27.

⁴⁵⁶ 1Čel 145.

⁴⁵⁷ *Ps* 149, 8.

⁴⁵⁸ *Ez* 4, 16.

⁴⁵⁹ *Job* 4, 7

⁴⁶⁰ *1 Ljet* 10, 4; *Post* 45, 3.

⁴⁶¹ *Post* 45, 3.

⁴⁶² *Mt* 5, 30.

⁴⁶³ *Post* 24, 26

papu i kardinale. Kad su oni vidjeli i čuli *što se bilo dogodilo*⁴⁶⁴, zadržani *blagoslivljahu Boga*⁴⁶⁵.

Kad je Bartolomej iz grada Gaete, veoma se trudeći pri gradnji neke crkve blaženoga Franje, htio na građevinu pričvrstiti jednu gredu koja nije bila dobro postavljena, greda pade i teško mu ozlijedi vrat. Budući da je krv obilno tekla, trzajući se s malo daha od jednog je brata zatražio popudbinu. Budući da brat nije mogao istoga trena naći posvećenu hostiju, a vjerovalo se da već umire, rekao mu je riječ blaženoga Augustina: „Vjeruj i blagovao si“⁴⁶⁶. Slijedeće mu se noći ukaza blaženi Franjo s jedanaestoricom braće, noseći sa sobom u ruci janješce, pristupi njegovu krevetu, *zovnu ga po imenu*⁴⁶⁷ i reče: „*Ne boj se, Bartolomeju! Neće te nadvladati*⁴⁶⁸ neprijatelj, koji te htio omesti dok si meni služio, jer gle ustat ćeš zdrav. Ovo je janješce koje si tražio da ti daju, koje si primio već zbog dobre želje. Onaj ti je brat naime dao *koristan savjet*⁴⁶⁹.“ I tako mu je rukom prešao po ranama pa mu zapovjedio da se vrati poslu koji je bio započeo. On *ustade vrlo rano*⁴⁷⁰ i pred onima koji su ga bili ostavili polumrtva pojavi se čitav i zdrav. Svi su doista, zbog neočekivana ozdravljenja, *mislili da vide utvaru*⁴⁷¹, a ne čovjeka⁴⁷².

Neka pobožna žena, koja se od svoga djetinjstva, zbog ljubavi prema vječnome Zaručniku, skoro trideset godina bijaše sklonila u usku ćeliju, zavrijedila je utjehu i prijateljstvo blaženoga Franje za njegova života. Kad se jednoga dana poradi nekih poslova popela na verandu, onesvijestila se i nezgodno pala na zemlju. I tako je slomila nogu iznad i ispod koljena, a i rame je potpuno iščašila. Budući dakle da djeвица Kristova, tijekom mnogih minulih godina, nije nikoga poznavala po viđenju i da je bila odlučila zauvijek ne poznavati, kao trupac je ležala na zemlji, a ne želeći ničiju pomoć, nije znala kome da se obrati. Po zapovijedi jednog prelata i po nagovoru redovnika, silili su je da otvori svoju ćeliju, kako bi joj mogla pomoći jedna pobožna žena, jer su se bojali smrtne pogibelji koja bi zbog nebrige i nemara lako mogla nastupiti. No ona je to odbijala učiniti i opirala se kako god je mogla, da ne bi prekršila zavjet. Zato se ponizno bacila pred noge božanskoga smilovanja i, *kad je nastupila večer*⁴⁷³, pobožnim se molbama potužila blaženome ocu Franji govoreći: „Presveti moj oče, koji blagonaklono pritječeš u pomoć potrebama tolikih koje u tijelu nisi poznavao, zašto ne pomogneš meni jadnici, koja sam sve dok si živio bila vrijedna tvoje preslatke milosti? Kao što vidiš, blaženi oče, moram promijeniti odluku ili podleći smrti. I dok je ove riječi premetala u srcu i ustima i uzdasima i vapajima otkrivala svoje bijedno stanje, spopade je san i *zanese se duhom*⁴⁷⁴. I gle, predobrostivi otac, u bijeloj *odjeći slave*⁴⁷⁵, siđe u mračnu ćeliju i počeo joj govoriti umiljate riječi: „Ustani, *kćeri blagoslovljena*⁴⁷⁶, *ustani*⁴⁷⁷, *ne boj se*⁴⁷⁸! Primi znak potpuna ozdravljenja i svoju odluku čuvaj

---

⁴⁶⁴ Lk 23, 47.

⁴⁶⁵ Dn 13, 60; izvorno čudo (usp. 3Čel 93).

⁴⁶⁶ Augustin iz Hipona, *Rasprava o Ivanovu evanđelju*, XXV, 12, izd. R. Willems (=Corpus Christianorum, *Series Latina*), Turnhout, 1954, str. 245.

⁴⁶⁷ Post 4, 17.

⁴⁶⁸ Jr 1, 19.

⁴⁶⁹ 2 Kr 17, 14.

⁴⁷⁰ Post 19, 27.

⁴⁷¹ Mk 6, 49.

⁴⁷² Čudo je izvorno (usp. 3Čel 59).

⁴⁷³ Mk 6, 47.

⁴⁷⁴ Dj 11, 5.

⁴⁷⁵ Iz 52, 1.

⁴⁷⁶ Rut 3, 10.

⁴⁷⁷ Lk 6, 8.

bez povrede!“ Uze je za ruku, podiže⁴⁷⁹ je i iščeznu. Ona se pak po ćeliji vrtjela amo-tamo ne znajući što joj je učinio sluga Božji. Mislila je naime *da ima viđenje*⁴⁸⁰. Na koncu pride k prozoru i načini uobičajeni znak. K prozoru vrlo brzo dođe jedan monah i s neizrecivim joj divljenjem reče: „Majko, što se dogodilo te si mogla ustati?“ No ona je još uvijek vjerovala da sanja i mislila da to nije on, pa zatraži da se upali oganj. Kad je doneseno svjetlo, *došavši k sebi*⁴⁸¹ i ne osjećajući nikakav bol, ona pripovjedi *sve po redu*⁴⁸² što joj se bilo dogodilo⁴⁸³.

Ovo pripovijedanje i mi privedosmo kraju, predajući šutnji mnoga čudesa koja bi trebalo zapisati. Bogu hvala. Amen⁴⁸⁴.

---

⁴⁷⁸ *Lk* 1, 30.

⁴⁷⁹ *Mk* 9, 26.

⁴⁸⁰ *Dj* 12, 9.

⁴⁸¹ *Dj* 12, 11.

⁴⁸² *Post* 44, 6; *Izl* 40, 23.

⁴⁸³ Čudo je izvorno (usp. 3Čel 181).

⁴⁸⁴ Završetak je izvoran.